

Međunarodni standard financijskog izvještavanja 10

Konsolidirani financijski izvještaji

Cilj

1. Cilj ovog MSFI je utvrditi načela za prezentiranje i pripremu konsolidiranih financijskih izvještaja kada subjekt kontrolira jedan ili više drugih subjekata.

Postizanje cilja

2. Da bi se postigao cilj iz tačke 1., ovaj MSFI:
 - (a) zahtjeva od subjekta (*matice*) koji kontrolira jedan ili više drugih subjekata (*zavisnih društva*) da prezentira konsolidirane financijske izvještaje;
 - (b) definira načelo *kontrole* i utemeljuje kontrolu kao osnovu za konsolidaciju;
 - (c) definira kako primjeniti načelo kontrole da bi se utvrdilo da li investitor kontrolira subjekat u koji je izvršeno ulaganje te ima li stoga obvezu konsolidirati subjekat u koji je izvršeno ulaganje;
 - (d) navodi računovodstvene zahtjeve za pripremu konsolidiranih financijskih izvještaja; i
 - (e) definira investicijski subjekt i definira iznimku konsolidacije određenog zavisnog društva investicijskog subjekta.
3. Ovaj MSFI se ne bavi računovodstvenim zahtjevima poslovnih spajanja i njihovim utjecajem na konsolidaciju, uključujući goodwill koji nastaje kod poslovnih spajanja (vidjeti MSFI 3 *Poslovna spajanja*).

Djelokrug

4. Subjekt, koji je matica, treba prezentirati konsolidirane financijske izvještaje. Ovaj MSFI se primjenjuje na sve subjekte, osim sljedećih:
 - (a) matica ne treba prezentirati konsolidirane financijske izvještaje ako zadovoljava sve sljedeće uvjete:
 - (i) ako je zavisno društvo u potpunom vlasništvu ili djelomičnom vlasništvu drugog subjekta i svih njegovih drugih vlasnika, uključujući i one koji inače nemaju pravo glasanja, a koji su obavješteni o tome, i ne protive se tome, da matica neće prikazati konsolidirane financijske izvještaje;
 - (ii) ako se dužničkim i vlasničkim instrumentima ne trguje na javnom tržištu (domaće ili strane berze ili tržište preko pulta, uključujući lokalna i regionalna tržišta);
 - (iii) nije podnijela, niti je u postupku podnošenja svojih financijskih izvještaja komisiji za vrijednosne papire ili drugoj regulatornoj organizaciji radi izdavanja bilo koje vrste instrumenata na javnom tržištu; i

- (iv) krajnji ili bilo koji drugi posredni vlasnik matice sastavlja financijske izvještaje za javnu upotrebu u skladu s MSFI, u kojima se zavisna društva konsolidiraju ili su vredovana po fer vrijednosti kroz dobit ili gubitak, a u skladu sa ovim MSFI.
 - (b) [brisano]
 - (c) [brisano]
- 4.A Ovaj MSFI se ne odnosi na planove primanja po prestanku zaposlenja ili na druge dugoročne planove o primanjima zaposlenih a na što se odnosi MRS 19 *Primanja zaposlenih*.
- 4.B Matica koja je investicijski subjekt neće prikazati konsolidirane financijske izvještaje ako je zahtjevano, u skladu sa tačkom 31. ovog MSFI, da vrednuje sva svoja zavisna društva po fer vrijednosti kroz dobiti i gubitaka.

Kontrola

5. **Investitor (ulagatelj), bez obzira na prirodu povezanosti sa subjektom (subjekat u koji je izvršeno ulaganje), treba odrediti da li je matica procjenjujući da li kontrolira subjekat u koji je izvršeno ulaganje.**
6. **Investitor kontrolira subjekat u koji je izvršeno ulaganje kada je izloženo, ili ima pravo, na različite prinose radi svoje uključenosti u subjekat u koji je izvršeno ulaganje te ima sposobnost utjecaja na te prinose kroz svoj utjecaj na subjekat u koji je izvršeno ulaganje.**
7. **Dakle, investitor kontrolira subjekat u koji je izvršeno ulaganje ako i samo ako investitor ispunjava sve niže navedeno:**
- (a) **moć nad subjektom u koji je izvršeno ulaganje (vidjeti tačke 10.-14.);**
 - (b) **izloženost, ili prava, na različite prinose na osnovu povezanosti sa subjektom u koji je izvršeno ulaganje (vidjeti tačke 15. i 16.); i**
 - (c) **sposobnost da koristi moć nad subjektom u koji je izvršeno ulaganje da bi utjecao na iznos investitorovih prinosa (vidjeti tačke 17.i 18.).**
8. Investitor će uzeti u obzir sve činjenice i okolnosti kada procjenjuje da li on kontrolira subjekat u koji je izvršeno ulaganje. Investitor mora preispitati da li on kontrolira subjekat u koji je izvršeno ulaganje ako činjenice i okolnosti upućuju na to da postoje promjene na jednoj ili više od tri kontrolna elementa navedena u tački 7. (vidjeti tačke B80.-B85.).
9. Kada dva ili više investitora zajednički kontroliraju subjekat u koji je izvršeno ulaganje moraju djelovati zajedno da bi usmjerili odgovarajuće aktivnosti. U takvim slučajevima, jer nijedan investitor ne može usmjeriti aktivnosti bez odobrenja drugog, nijedan investitor pojedinačno ne kontrolira subjekat u koji je izvršeno ulaganje. Svaki investitor ima svoj interes u subjektu u koji je izvršeno ulaganje. Svaki investitor će tražiti vlasnički udio u zavisnom društvu u skladu sa relevantnim MSFI, kao što su MSFI 11 *Zajednički aranžmani*, MRS 28 *Ulaganja u pridružene subjekte i zajedničke poduhvate* i MSFI 9 *Financijski instrumenti*.

Moć

10. Investitor ima moć nad subjektom u koji je izvršeno ulaganje kada posjeduje postojeća prava koja mu daju trenutnu sposobnost usmjeravanja *relevantnih aktivnosti*, tj. aktivnosti koje značajno utječu na prinose subjekta u koji je izvršeno ulaganje.
11. Moć proizilazi iz prava. Ponekad je procjena moći jednostavna, kao kada se moć nad subjektom u koji je izvršeno ulaganje dobije izravno i isključivo od glasačkih prava koje jamče vlasnički instrumenti kao što su dionice, a može biti procjenjena uzimajući u obzir glasačka prava dioničara. U drugim slučajevima, procjena će biti kompleksnija i zahtjevati će razmatranje više od jednog faktora, na primjer kada moć proizilazi iz jednog ili više ugovornih obaveza.
12. Investitor s trenutnom mogućnosti usmjeravanja relevantnih aktivnosti ima moć iako njegovo pravo usmjerenja se tek treba ostvariti. Dokaz da je investitor usmjeravao relevantne aktivnosti mogu pomoći u određenju da li investitor ima moć, ali takav dokaz nije sam po sebi uvjerljiv u određenju da li investitor ima moć nad subjektom u koji je izvršeno ulaganje.
13. Kada dva ili više investitora imaju postojeća prava koja im daju jednostranu mogućnost usmjeravanja različitih relevantnih aktivnosti, onaj investitor koji ima trenutnu sposobnost usmjeravanja aktivnosti koje se najznačajnije odnose na prinose subjekta u koji je izvršeno ulaganje ima moć nad tim subjektom u koji je izvršeno ulaganje.
14. Investitor može imati moć nad subjektom u koji je izvršeno ulaganje čak i kada drugi subjekti imaju postojeća prava koja im daju trenutnu sposobnost sudjelovanja u usmjeravanju relevantnih aktivnosti, primjerice kada drugi subjekt ima *značajan utjecaj*. Međutim, investitor koji ima zaštićena prava nema moć nad subjektom u koji je izvršeno ulaganje (vidjeti tačke B26.-B28.), i posljedično tome nema kontrolu na subjektom u koji je izvršeno ulaganje.

Prinosi

15. Investitor je izložen, ili ima prava, na različite prinose temeljem svoje povezanosti s subjektom u koji je izvršeno ulaganje kada prinosi investitora zbog povezanosti imaju mogućnost variranja kao rezultat performanci subjekta u koji je izvršeno ulaganje. Prinosi investitora mogu biti samo pozitivni, samo negativni ili i pozitivni i negativni.
16. Iako samo jedan investitor može kontrolirati subjekat u koji je izvršeno ulaganje, više stranaka može dijeliti prinos subjekta u koji je izvršeno ulaganje. Na primjer, nositelji manjinskog udjela mogu dijeliti dobit ili distribucije udjela subjekta u koji je izvršeno ulaganje.

Poveznica između moći i prinosa

17. Investitor kontrolira subjekat u koji je izvršeno ulaganje ako investitor ne samo da ima moć nad subjektom u koji je izvršeno ulaganje i izloženost ili prava na različite prinose temeljem uključenosti u subjekat u koji je izvršeno ulaganje, nego i ima mogućnost koristiti moć da bi utjecao na prinose investitora, što proizilazi iz povezanosti s subjektom u koji je izvršeno ulaganje.

18. Dakle, investitor s pravima odlučivanja mora odrediti da li je glavni ulagatelj ili je agent. Investitor koji je agent u skladu sa tačkama B58.-B72. ne kontrolira subjekat u koji je izvršeno ulaganje kada upotrebljava pravo odlučivanja koja su mu delegirana.

Računovodstveni zahtjevi

19. **Matica treba sastaviti konsolidirane financijske izvještaje koristeći jedinstvene računovodstvene politike za transakcije i druge događaje u sličnim okolnostima.**
20. Konsolidacija subjekta u koji je izvršeno ulaganje će početi kada investitor stekne kontrolu nad subjektom u koji je izvršeno ulaganje a prestati će kada investitor izgubi kontrolu nad subjektom u koji je izvršeno ulaganje.
21. Tačke B86.-B93. navode upute za pripremu konsolidiranih financijskih izvještaja.

Manjinski udjeli

22. Matica će prezentirati manjinske udjele u konsolidiranim financijskim izvještajima u okviru visine ulaganja, odvojeno od kapitala vlasnika matice.
23. Promjene vlasničkog udjela matice u zavisnom društvu koje ne rezultiraju gubitkom kontrole matice nad zavisnim društvom su vlasničke transakcije (transakcije sa vlasnicima kroz svoj udio kao vlasnika)
24. Tačke B94.-B96. navode upute za računovodstveni tretman manjinskih interesa u konsolidiranim financijskim izvještajima.

Gubitak kontrole

25. Ako matica izgubi kontrolu nad zavisnim društvom, matica:
- (a) prestaje priznavati imovinu i obveze bivšeg zavisnog društva u konsolidiranom izvještaju o finansijskom položaju.
 - (b) priznaje bilo kakvo ulaganje zadržano u bivšem zavisnom društvu po fer vrijednosti kada je kontrola izgubljena i kasnije ga obračunava kao i sva potraživanja od bivšeg ovisnog društva ili obaveza prema njemu u skladu sa relevantnim MSFI. Takva fer vrijednost mora biti priznata kao fer vrijednost početnog priznavanja financijske imovine u skladu s MSFI 9 ili trošku početnog priznavanja ulaganja u ovisno društvo ili zajednički poduhvat.
 - (c) priznaje dobit ili gubitak povezan sa gubitkom kontrole što pripisuje bivšem kontrolnom udjelu.
26. Tačke B97.-B99. navode upute za računovodstveni tretman gubitka kontrole nad zavisnim društvom.

Utvrđivanje da li je subjekt investicijski subjekt

27. **Matica mora odrediti da li je investicijski subjekt. Investicijski subjekt je subjekt koji:**

- (a) **pribavlja sredstava od jednog ili više ulagatelja (investitora) kako bi tom ulagatelju odnosno ulagateljima pružao usluge upravljanja ulaganjima (investicijama);**
- (b) **se obvezuje investitoru da je njegova poslovna svrha ulaganje sredstava isključivo za prinose od vrijednosti kapitala, prihoda od ulaganja, ili obadvoje; i**
- (c) **vrednovanje i ocjenjivanje performanci od svih značajnijih investicija na osnovu fer vrijednosti.**

Upute za primjenu navedene su u točkama B85.A-B85.

28. U procjeni da li zadovoljava definiciju opisanu u tački 27., subjekt treba uzeti u obzir da li ima slijedeće tipične karakteristike investicijskog subjekta:
- (a) ima više od jednog ulaganja (vidjeti tačke B85.O-B85.P);
 - (b) ima više od jednog investitora (vidjeti tačke B85.Q-B85.S);
 - (c) ima investitore koji nisu povezane stranke subjekta (vidjeti tačke B85.T-B85.U); i
 - (d) ima vlasničke interese u obliku vlasničkih ili sličnih interesa (vidjeti tačke B85.V-B85.W).
- Odsustvo bilo kojeg od ovih tipičnih karakteristika ne mora nužno diskvalificirati subjekt da se klasificira kao investicijski subjekt. Investicijski subjekt koji nema sve ove tipične karakteristike pruža dodatnu objavu zahtjevanu tačkom 9.A MSFI 12 *Objavljivanja udjela u drugim subjektima*.
29. Ako činjenice i okolnosti ukazuju da postoje promjene na jednom ili na više od tri elementa koji čine definiciju investicijskog subjekta, kako je opisano u tački 27., ili na tipičnim karakteristikama investicijskog subjekta, kako je opisano u tački 28., matrica mora preispitati da li je investicijski subjekt.
30. Matrica koja prestaje biti investicijski subjekt ili postaje investicijski subjekt treba tražiti promjenu statusa prospektivno od datuma kojeg se promjena i dogodila (vidjeti tačke B100.-B101.).

Investicijski subjekti: iznimke od konsolidacije

31. **Investicijsko društvo ne smije konsolidirati svoja zavisna društva ili primjeniti MSFI 3 kada stječe kontrolu nad drugim subjektom, osim kako je navedeno u tački 32. Umjesto toga, investicijski subjekt treba vrednovati ulaganja u zavisno društvo po fer vrijednosti kroz dobiti ili gubitka u skladu sa MSFI 9.¹**
32. Bez obzira na zahtjev u tački 31., ako investicijski subjekt ima zavisno društvo koje i samo nije investicijski subjekt i čiji glavni cilj i aktivnosti su pružanje usluga koje su povezane sa ulagačkim aktivnostima investicijskog subjekta (vidjeti tačke B85.C-B85.E), treba konsolidirati zavisno društvo u skladu sa tačkama 19.-26. ovog MSFI i primjeniti zahtjeve MSFI 3 o stjecanju bilo kojeg takvog zavisnog društva.

¹ Tačka C7. MSFI 10 *Konsolidirani finansijski izvještaji* navodi: "Ako subjekt primjenjuje ovaj MSFI, ali još ne primjenjuje MSFI 9, svako pozivanje u ovom MSFI do MSFI 9 treba čitati kao upućivanje na MRS 39 *Financijski Instrumenti: Priznavanje i mjerenje*"

33. Matica investicijskog subjekta treba konsolidirati sve subjekte koje kontrolira, uključujući i one kontrolirane kroz zavisno društva investicijskog subjekta, osim ako je sama matica zavisno društvo.

Dodatak A

Definirani pojmovi

Ovaj dodatak je sastavni dio MSFI.

donositelj odluka	Subjekt s pravom odlučivanja je ili glavni investitor ili agent za druge stranke.
grupa	Matica i njena zavisna društva .
investicijski subjekt	Subjekt koji: <ol style="list-style-type: none"> pribavlja sredstva od jednog ili više investitora sa ciljem izbora onih investitora s uslugom upravljanja investicijama. obvezuje se svojim investitorima da je njegova poslovna svrha ulaganje sredstava isključivo za prinose od kapitala, prihoda od ulaganja, ili obadvoje; i vrednovanje i ocjenjivanje performanci svojih ulaganja u pravilu mjeri ili ocjenjuje na temelju fer vrijednosti.
konsolidirani financijski izvještaji	Financijski izvještaji grupe u kojoj imovina, obveze, vlasnički udio, dobit, troškovi i novčani tijekovi matice i njezinih zavisnih društava su prikazani kao izvještaji jednog subjekta.
kontrola nad subjektom u koji je izvršeno ulaganje	Investitor kontrolira subjekt ako je temeljem svog sudjelovanja u njemu izložen varijabilnom prinosu, odnosno ima prava na njih kao rezultat njegove povezanosti sa subjektom u koji je izvršeno ulaganje te ima mogućnost utjecati na te prinose kroz svoju moć nad subjektom u koji je izvršeno ulaganje.
manjinski interes	Udjel u vlasničkom kapitalu zavsnog društva koje se ne može pripisati, direktno ili indirektno, matici .
matica	Subjekt koji kontrolira jednog ili više subjekata.
moć	Postojeća prava koja daju trenutnu sposobnost usmjeravanja relevantnih aktivnosti .
pravo uskraćivanja ovlaštenja	Prava oduzimanja ovlasti donositelju odluke.
relevantne aktivnosti	Za svrhu ovih MSFI, relevantne aktivnosti su aktivnosti subjekta u koji je izvršeno ulaganje koje značajno utječu na prinose subjekta u koji je izvršeno ulaganje.
zaštićena prava	Prava osmišljena kako bi zaštitila prava stranaka koja drže ta prava bez davanja moći toj stranci nad subjektom na koga se ta prava odnose.
zavisno društvo	Subjekt kojeg kontrolira drugi subject.

Slijedeći pojmovi su definirani u MSFI 11, MSFI 12 *Objavljivanje udjela u drugim subjektima*, MRS 28 (izmijenjen 2011.) ili MRS 24 *Objavljivanje povezanih strana* i korišteni su u ovom MSFI sa značenjima određenim u navedenim MSFI.

- pridruženi subjekt
- interes u drugom subjektu

MSFI 10

- zajednički pothvat
- ključno rukovodstvo
- povezane stranke
- značajan utjecaj.

Dodatak B

Smjernice za primjenu

Ovaj dodatak je sastavni dio ovog MSFI. Opisuje primjenu tačke 1.-33. i ima isti utjecaj kao i drugi dijelovi ovog MSFI.

- B1. Primjeri u ovom dodatku oslikavaju hipotetične situacije. Iako neki aspekti primjera mogu biti prisutni i u stvarnim uzorcima, sve činjenice i okolnosti uobičajenog uzorka trebaju biti ocijenjene primjenjujući MSFI 10.

Procjena kontrole

- B2. Da bi utvrdio da li kontrolira subjekat u koji je izvršeno ulaganje, investitor (ulagatelj) treba procijeniti posjeduje li sljedeće:
- (a) moć nad subjektom u koji je izvršeno ulaganje;
 - (b) izloženost, ili prava, na različite prinose temeljem povezanosti s subjektom u koji je izvršeno ulaganje; i
 - (c) sposobnost da koristi svoju moć nad subjektom u koji je izvršeno ulaganje da bi utjecao na količinu prinosa.
- B3. Razmatranje sljedećih faktora može pomoći u tom odlučivanju:
- (a) svrha i dizajn subjekta u koji je izvršeno ulaganje (vidjeti tačke B5.–B8.);
 - (b) što su relevantne aktivnosti i kako se donose odluke o tim aktivnostima (vidjeti tačke B11.–B13.);
 - (c) da li prava investitora daju trenutnu sposobnost usmjeravanja relevantnih aktivnosti (vidjeti tačke B14.–B54.);
 - (d) da li je investitor izložen, ili ima prava, na različite prinose temeljem povezanosti s subjektom u koji je izvršeno ulaganje (vidjeti tačke B55.–B57.); i
 - (e) da li investitor ima sposobnost koristiti moć nad subjektom u koji je izvršeno ulaganje da bi utjecao na količinu prinosa investitora (vidjeti tačke B58.–B72.).
- B4. Prilikom procjene kontrole nad subjektom u koji je izvršeno ulaganje, investitor će uzeti u obzir prirodu odnosa s drugim strankama (vidjeti tačke B73.–B75.).

Svrha i izgled subjekta u koji je izvršeno ulaganje

- B5. Kada procjenjuje kontrolu nad subjektom u koji je izvršeno ulaganje, investitor će uzeti u obzir svrhu i izgled subjekta u koji je izvršeno ulaganje da bi identificirao relevantne aktivnosti, kako se odluke o takvim aktivnostima donose, tko ima trenutnu moć da upravlja tim aktivnostima i ko uzima prinose od takvih aktivnosti.
- B6. Nakon razmatranja svrhe i izgleda subjekta u koji je izvršeno ulaganje, biti će jasno da je subjekat u koji je izvršeno ulaganje kontroliran instrumentima vlasništva koje daju dioničarima proporcionalna glasačka prava, kao što su obične dionice subjekta u koji je izvršeno ulaganje. U ovom slučaju, odsustvo bilo

kakvih dodatnih dogovora koji mijenjaju donošenje odluke, procjena kontrole se fokusira na onu stranku, ako postoji takva, koja je u mogućnosti pribaviti dovoljno glasačkih prava da bi se odredile operativne i financijske politike subjekta u koji je izvršeno ulaganje (vidjeti tačke B34.–B50.). U najjednostavnijim slučajevima, investitor koji drži većinu glasačkih prava, u odsustvu bilo kojeg drugog faktora, kontrolira subjekat u koji je izvršeno ulaganje.

- B7. Da bi se odredilo da li investitor kontrolira subjekat u koji je izvršeno ulaganje u složenijim slučajevima, može biti potrebno razmatrati neke ili sve faktore u tački B3.
- B8. Subjekt u koji je izvršeno ulaganje može izgledati tako da glasačka prava nisu dominantan faktor u odlučivanju ko kontrolira subjekat u koji je izvršeno ulaganje, kao na primjer kada su bilo kakva glasačka prava povezana samo s administrativnim zadacima a sve relevantne aktivnosti se vode na temelju ugovornih obaveza. U takvim slučajevima, investitorovo razmatranje svrhe i izgleda subjekta u koji je izvršeno ulaganje također će biti uključeni u procjenu rizika za koji je subjekat u koji je izvršeno ulaganje dizajnirano da bude izložen, rizik je dizajniran da pređe na strane povezane s subjektom u koji je izvršeno ulaganje i da li je investitor izložen nekim ili svima rizicima. Razmatranje rizika uključuje ne samo loši rizik, nego i potencijal za rast.

Moć

- B9. Da bi imao moć nad subjektom u koji je izvršeno ulaganje, investitor mora imati postojeća prava koja mu daju trenutnu sposobnost upravljanja relevantnim aktivnostima. Za svrhu procjene moći, samo suštinska prava ovisnog društva i prava koja nisu zaštićena će biti razmatrana (vidjeti tačke B22.-B28.).
- B10. Utvrđivanje da li investitor ima moć zavisi od relevantnih aktivnosti, način na koji su odluke o relevantnim aktivnostima donijete i prava koja imaju investitor i druge stranke u odnosu sa subjektom u koji je izvršeno ulaganje.

Relevantne aktivnosti i usmjerenje relevantnih aktivnosti

- B11. Za mnoge subjekte u koje je izvršeno ulaganje, raspon operativnih i financijskih aktivnosti značajno utječe na njihov prinos. Primjeri aktivnosti koje, ovisno o okolnostima, mogu biti značajne, ali nisu ograničene na to:
- prodaja i nabava robe i usluga;
 - upravljanje financijskom imovinom tokom vijeka trajanja (uključujući i kod kašnjenja u plaćanju);
 - odabir, stjecanje ili raspolaganje imovinom;
 - istraživanje i razvoj novih proizvoda ili procesa; i
 - utvrđivanje strukture finansiranja ili održavanja finansiranja.
- B12. Primjeri odluka o relevantnim aktivnostima uključuju, ali nisu ograničene na:
- donošenje operativnih i kapitalnih odluka subjekta u koji je izvršeno ulaganje, uključujući budžete; i

- (b) imenovanje i nagrađivanje osoblja ključnog menadžmentasubjekta u koji je izvršeno ulaganje ili pružalaca usluga i prekidanje njihovih usluga ili zapošljavanja.

B13. U nekim situacijama, aktivnosti koje proizlaze i prije i poslije posebnog niza okolnosti ili nekog događaja mogu biti relevantne aktivnosti. Kada dva ili više investitora imaju trenutnu sposobnost usmjeravanja relevantne aktivnosti i te se aktivnosti dogode u različito vrijeme, investitori će odrediti koji je investitor sposoban usmjeriti aktivnosti koje najznačajnije utječu na te prinose dosljedno s tretmanom konkurentnog prava odlučivanja o odlukama (vidjeti tačku 13.). Investitori će nakon nekog vremena ponovno procijeniti ovu odluku ako se značajne činjenice i okolnosti promjene.

Primjeri primjene

Primjer 1

Dva investitora formiraju subjekt u koji se vrši ulaganje za razvoj i trgovanje medicinskih proizvoda. Jedan investitor je odgovoran za razvoj i dobivanje regulatornog odobrenja za medicinski proizvod – ta odgovornost uključuje posjedovanje jednostrane sposobnosti za donošenje svih odluka povezanih s razvojem proizvoda i pribavljanjem regulatornog odobrenja. Jednom, kada je kontrolor odobrio proizvod, drugi investitor će proizvoditi i prodavati proizvod – ovaj investitor ima jednostranu sposobnost donošenja svih odluka oko proizvodnje i prodaje proizvoda. Ako sve aktivnosti – razvoj i pribavljanje regulatornih odobrenja, kao i proizvodnja i prodaja medicinskog proizvoda – su relevantne aktivnosti, svaki investitor treba odrediti da li je sposoban usmjeriti aktivnosti koje *najznačajnije* utječu na prinose subjekta u koji je izvršeno ulaganje. Prema tome, svaki investitor treba razmotriti da li razvoj i pribavljanje regulatornih odobrenja ili proizvodnja i prodaja medicinskog proizvoda, je aktivnost koja najznačajnije utječe na prinose subjekta u koji je izvršeno ulaganje i da li je sposoban usmjeriti tu aktivnost. Prilikom određivanja koji investitor ima moć, investitori će razmotriti:

- svrhu i izgled subjekta u koji je izvršeno ulaganje;
- faktore koji određuju profitnu maržu, prihode i vrijednost subjekta u koji je izvršeno ulaganje kao i vrijednost medicinskog proizvoda;
- učinak na prinose subjekta u koji je izvršeno ulaganje koji rezultira iz prava odlučivanja svakog investitora uvažavajući faktore naznačene pod (b); i
- izloženost investitora varijabilnosti prinosa.

U ovom konkretnom primjeru, investitori će uzeti u obzir:

- neizvjesnost i trud koji je potreban za pribavljanje regulatornih odobrenja (uzimajući u obzir investitorove zabilješke o uspješnom razvoju i pribavljanju regulatornih dozvola za medicinske proizvode); i
- koji investitor kontrolira medicinski proizvod kada je razvojna faza bila uspješna.

Primjeri primjene**Primjer 2**

Investiciono sredstvo (subjekat u koji je izvršeno ulaganje) je nabavljeno i financirano dužničkim instrumentima koje posjeduje investitor (investitoru duga) i vlasničkim instrumentima koje posjeduje mnoštvo drugih investitora. Kapitalna tranša je osmišljena da apsorbuje prve gubitke i primi bilo kakve preostale prinose subjekta u koji je izvršeno ulaganje. Jedan od investitora kapitala koji drži 30 posto vlasništva je također upravitelj imovinom. Subjekt u koji je izvršeno ulaganje koristi svoje prihode za kupnju portfolija financijske imovine, izlažući se kreditnom riziku povezanom sa mogućim gubitkom od glavnice i kamata imovine. Transakcija je prikazna investitoru duga kao ulaganje sa minimalnom izloženosti kreditnom riziku povezanom sa mogućim gubitkom imovine u portfoliju zbog prirode ove imovine i zbog toga jer je kapitalna tranša dizajnirana da apsorbuje prve gubitke subjekta u koji je izvršeno ulaganje. Na prinose subjekta u koji je izvršeno ulaganje značajno utiče upravljanje portfolijom imovine subjekta, što uključuje odluke o izboru, stjecanju i raspolaganju imovinom u okviru smjernica portfolija i upravljanje po kašnjenju u plaćanju nad bilo kojim portfolijem imovine. Svim tim aktivnostima upravlja menadžer imovine dok kašnjenja u plaćanju ne dostigne specficirane proporcija vrijednosti portfolija (npr. kada je vrijednost portfolija takva da je kapitalna tranša subjekta u koji je izvršeno ulaganje potrošena). Od tog momenta, treća osoba kao povjerenik upravlja imovinom prema uputstvima investitora duga. Upravljanje portfolijom imovine subjekta u koji je izvršeno ulaganje je relevantna aktivnost subjekta. Menadžer imovinom ima sposobnost usmjeriti relevantne aktivnosti dok imovina ne dosegne portfolijom zadane proporcije; investitor duga ima sposobnost upravljanja relevantnim aktivnostima kada vrijednost imovine u kašnjenju premašuje određenu proporciju protfolijske vrijednosti. Menadžer imovine i investitor duga trebaju odrediti da li su sposobni usmjeriti aktivnosti koje *najznačajnije* utječu na prinose subjekta u koji je izvršeno ulaganje, uključujući kako razmatrenje svrhe i izgleda subjekta tako i razmatranje izloženosti svake stranke različitim prinosima.

Prava koja daju investitoru moć nad subjektom u koji je izvršeno ulaganje

- B14. Moć proizlazi iz prava. Da bi imao moć nad subjektom u koji je izvršeno ulaganje, investitor mora imati postojeća prava koja mu daju trenutnu sposobnost usmjeravanja značajnih aktivnosti. Prava koja investitoru mogu dati moć razlikuju se od subjekta do subjekta u koji je izvršeno ulaganje.
- B15. Primjeri prava koja, bilo pojedinačno bilo u kombinaciji, mogu dati investitoru moć uključuju slijedeće, ali nisu na to ograničena:
- prava u obliku glasačkih prava (ili potencijalnih glasačkih prava) u subjektu u koj je izvršeno ulaganje (vidjeti tačke B34.–B50.);
 - prava na imenovanje, rapored i uklanjanje članova ključnog menadžmenta subjekta u koji je izvršeno ulaganje koji imaju sposobnost upravljanja relevantnim aktivnostima;

- (c) prava na postavljanje i ukljanjanje drugog subjekta koji upravlja relevantnim aktivnostima;
 - (d) prava na usmjeravanje subjekta u koji je izvršeno ulaganje da ulazi u, ili zabrani bilo kakve, transakcije za dobit investitora; i
 - (e) druga prava (donošenje odluka specificirano u upravljačkom ugovoru) koja daju imatelju sposobnost usmjeravanja značajnih aktivnosti.
- B16. Općenito, kada subjekt u koji je izvršeno ulaganje ima razinu oprativnih i finansijskih aktivnosti koja značajno utječe na prinose subjekta u koji je izvršeno ulaganje i kada suštinsko donošenje odluka uvažavajući te aktivnosti je zahtjevano kontinuirano, glasačka ili slična prava su ta koja daju investitoru moć, bilo pojedinačno bilo kombinirano sa drugim dogovorima.
- B17. Kada glasačka prava ne mogu imati značajan utjecaj na prinose subjekta u koji je izvršeno ulaganje, kao kada su glasačka prava povezana samo s administrativnim zadacima i ugovorni sporazumi određuju smjer relevantnih aktivnosti, investitor treba procijeniti te ugovorne sporazume da bi odredio da li ima dovoljno prava da bi imao moć nad subjektom u koji je izvršeno ulaganje. Da bi odredili da li investitor ima prava dovoljna da daje moć, investitor treba razmotriti svrhu i izgled subjekta u koji je izvršeno ulaganje (vidjeti tačke B5.–B8.) i zahtjeve u tačkama B51.–B54. zajedno sa tačkama B18.–B20.
- B18. U nekim slučajevima može biti teško odrediti da li su investitorova prava dovoljna da mu daju moć nad subjektom u koji je izvršeno ulaganje. U takvim slučajevima, da bi omogućili da se napravi procjena moći, investitor treba razmotriti dokaze da li ima praktičnu sposobnost usmjeravanja relevantne aktivnosti jednostrano. Razmatranje je dato, ali nije ograničeno na slijedeće, koje kada se razmatra zajedno sa pravima i indikatorima u tačkama B19. i B20., može donijeti dokaz da su prava investitora dovoljna da bi imao moć nad subjektom u koji je izvršeno ulaganje:
- (a) investitor može, bez ugovorenih prava da tako učini, imenovati ili odobriti ključno osoblje menadžmenta subjekta u koji je izvršeno ulaganje koje ima sposobnost upravljanja relevantnim aktivnostima.
 - (b) investitor može, bez ugovorenih prava da tako učini, usmjeriti subjekat u koji je izvršeno ulaganje da ulazi u, ili zabrani bilo kakve promjene, značajne transakcije za dobrobit investitora.
 - (c) investitor može dominirati bilo u procesu imenovanja za članove upravnog tijela subjekta u koji je izvršeno ulaganje ili pribavljanja punomoći od drugih imatelja glasačkih prava.
 - (d) osoblje ključnog menadžmenta subjekta u koji je izvršeno ulaganje su povezane stranke investitora (na primjer, izvršni direktor ovisnog društva i izvršni direktor investitora su iste osobe).
 - (e) većina članova upravnog tijela subjekta u koji je izvršeno ulaganje su povezane stranke investitora.
- B19. Ponekad će postojati naznake da investitor ima posebnu vrstu odnosa s subjektom u koji je izvršeno ulaganje, što naznačuje da investitor ima više nego pasivan interes u subjektu u koji je izvršeno ulaganje. Postojanje bilo kakvog pojedinačnog pokazatelja ili specifičnih kombinacija pokazatelja, ne mora obavezno značiti

da je kriterij moći postignut. Međutim, postojanje više od pasivnog interesa u subjektu u koji je izvršeno ulaganje može upućivati na to da investitor ima druga povezana prava dovoljna da mu dadnu moć ili osiguraju dokaze postojanja moći nad subjektom u koji je izvršeno ulaganje. Na primjer, slijedeće nalaže da investitor ima više nego pasivan interes u subjektu u koji je izvršeno ulaganje i u kombinaciji sa drugim pravima, može upućivati na moć:

- (a) Člarnovi ključnog menadžmenta subjekta u koji je izvršeno ulaganje koji imaju mogućnost upravljanja relevantnim aktivnostima su trenutni ili prijašnji zaposlenici investitora.
- (b) Operacije subjekta u koji je izvršeno ulaganjesu ovisne o investitoru, kao u slijedećim situacijama:
 - (i) Subjekt u koji je izvršeno ulaganjeovisi o investitoru da financira značajan dio njegovih operacija.
 - (ii) Investitor jamči za značajan dio obaveza subjekta u koji je izvršeno ulaganje.
 - (iii) Subjekt u koji je izvršeno ulaganje ovisi o investitoru za hitne usluge, tehnologiju, zalihe ili sirovine.
 - (iv) Investitor kontrolira imovinu kao što su licence ili zaštitni znakovi koji su ključni za operacije subjekta u koji je izvršeno ulaganje.
 - (v) Subjekt u koji je izvršeno ulaganje ovisi o investitoru vezano za osoblje ključnog menadžmenta, kako kada osoblje investitora ima specijalizirano znanje za operacije subjekta u koji je izvršeno ulaganje.
- (c) Značajan dio aktivnosti subjekta u koji je izvršeno ulaganjeili uključuju ili se sprovode u ime investitora.
- (d) Izloženost investitora ili njegova prava na prinose od njegove povezanosti s subjektom u koji je izvršeno ulaganje su nesrazmjerno veća nego njegova glasačka ili druga slična prava. Na primjer, mogu postojati situacije u kojima investitor ima pravo ili je izožen više od polovice prinosa subjekta u koji je izvršeno ulaganje, ali posjeduje manje od pola glasačkih prava subjekta.

B20. Što je veća izloženosti investitora ili pravo na različite prinose od njegove povezanosti s ovisnim društvom, veći je poticaj investitoru da zadobije prava dovoljna da mu dadnu moć. Stoga, postojanje velike izloženosti prinosima je pokazatelj da investitor možda ima moć. Međutim, stupanj izloženosti investitora sam po sebi ne određuje da li investitor ima moć nad subjektom u koji je izvršeno ulaganje.

B21. Kada su faktori navedeni u tački B18. i pokazatelji navedeni u tački B19.i B20. promatrani zajedno s pravima investitora, veća težina će biti dana dokazima moći opisanim u tački B18.

Suštinska prava

B22. Investitor, procjenjujući da li ima moć, promatra samo suštinska prava povezana s subjektom u koji je izvršeno ulaganje(koja drže investitor i ostali). Za pravo da bude suštinsko imatelj mora posjedovati praktičnu sposobnost upotrebe toga prava.

- B23. Utvrđivanje da li su prava suštinska zahtjeva prosudbu, uzimajući u obzir sve činjenice i okolnosti. Faktori koji se promatraju pri utvrđivanju uključuju slijedeće, ali nisu ograničeni na te:
- (a) Da li postoje bilo kakve zapreke (ekonomske ili druge) koje sprečavaju imatelja (ili imateljke) od ostvarivanja prava. Primjeri takvih zapreka uključuju, ali nisu ograničeni na slijedeće:
 - (i) financijske kazne ili poticaji koji će spriječiti (ili omesti) imatelja od ostvarivanja prava.
 - (ii) upotreba prava ili cijena konverzija koja će stvoriti financijske prepreke koje će spriječiti (ili omesti) imatelja od ostvarivanja svojih prava.
 - (iii) odredbe i uvjeti koji čine malo vjerojatno ostvarivanje prava, na primjer, uvjeti koji usko ograničavaju vrijeme upotrebe.
 - (iv) odsustvo eksplicitnog, razumnog mehanizma u osnivačkim dokumentimasubjekta u koji je izvršeno ulaganje ili u primjenjivim zakonima ili regulacijama koje će dopustiti imatelju ostvaranje svojih prava.
 - (v) nesposobnost imatelja prava da prikuplja informacije potrebne za ostvarenje prava.
 - (vi) operativne prepreke ili poticaji koji spriječavaju (ili ometaju) imatelja od ostvarenja svojih prava (npr. nepostojanje drugih menadžera voljnih ili sposobnih da osiguraju specijalizirane usluge ili preže usluge i prezumu druge interese koje posjeduju sadašnji menadžeri).
 - (vii) pravni ili regulatorni zahtjevi koji spriječavaju imatelja od ostvarenja svojih prava (npr. kada je stranom investitoru zabranjena upotreba njegovih prava).
 - (b) Kada se za ostvarenje prava zahtjeva pristanak više od jedne stranke ili kada su prava držana od strane više od jedne stranke, bilo da je mehanizam uspostavljen da osigurava one stranke s praktičnom sposobnosti da ostavruju svoja prava kolektivno ako tako izaberu. Nedostatak takvog mehanizma je pokazatelj da prava nisu možda suštinska. Što je više stranaka koje se moraju složiti za ostvarenje prava, manje je vjerojatno da su ta prava suštinska. Međutim, odbor direktora čiji su članovi nezavisni za donošenje odluka mogu poslužiti kao mehanizam brojnim investitorima da djeluju kolektivno u ostvarenju svojih prava. Stoga, pravo uskraćivanja ovlašćenja iskorištena od strane nezavisnog odbora direktora su vjerojatnije suštinska nego ako su ista prava upotrebljena pojedinačno od strane velikog broja investitora.
 - (c) Bilo da će se stranka ili stranke koje imaju prava okoristiti upotrebom tih prava. Na primjer, imatelj potencijalnih glasačkih prava u subjektu u koji je izvršeno ulaganje (vidjeti tačke B47.–B50.) će razmotriti upotrebu prava ili cijenu koverzije instrumenta. Odredbe i uvjeti potencijalnih glasačkih prava će biti vjerojatnije suštinski kada je instrument u novcu ili će investitor imati korist iz drugih razloga (npr. shvaćanjem sinergije

između investitora i subjekta u koji je izvršeno ulaganje) od uporabe ili konverzije instrumenta.

- B24. Da bi bila suštinska, prava moraju biti upotrebljiva kada se odluka o izboru usmjerenja relevantnih aktivnosti treba donijeti. Obično, da bi bila suštinska, prava trebaju biti trenutno upotrebljiva. Međutim, ponekad prava mogu biti suštinska, iako trenutno nisu uporabna.

Primjeri primjene

Primjer 3

Subjekat u koji je izvršeno ulaganje ima godišnje sastanke dioničara na kojima se donose odluke o usmjerenju relevantnih aktivnosti. Sljedeći zakazani sastanak dioničara je za osam mjeseci. Međutim, dioničari koji pojedinačno ili kolektivno drže najmanje 5 posto glasačkih prava mogu sazvati posebni sastanak da bi izmijenili postojeće politike oko relevantnih aktivnosti, ali da bi se zahtjev primio na znanje drugih dioničara znači da se takav sastanak ne može održati za najmanje 30 dana. Politike oko relevantnih aktivnosti mogu biti promjenjene samo na posebnim ili zakazanim sastancima dioničara. Ovo uključuje odobrenje prodaje materijalne imovine kao i stvaranje i raspolaganje značajnim investicijama.

Iznad navedena činjenica odnosi se na primjere 3.A–3.D koji su opisani ispod. Svaki primjer je razmatran posebno.

Primjer 3.A

Investitor drži većinu glasačkih prava subjekta u koji je izvršeno ulaganje. Glasačka prava investitora su suštinska zato što je investitor u mogućnosti donositi odluke oko usmjerenja relevantnih aktivnosti kada one trebaju biti donesene. Činjenica da treba 30 dana prije nego investitor može upotrijebiti glasačka prava ne priječi investitora od posjedovanja trenutne sposobnosti usmjerenja relevantnih aktivnosti od trenutka kada investitor stječe udio.

Primjer 3.B

Investitor je stranka sa terminskim ugovorom da stekne većinu dionica subjekta u koji je izvršeno ulaganje. Datum terminske ugovorne nagodbe je za 25 dana. Postojeći dioničari nisu u mogućnosti promijeniti postojeće politike oko relevantnih aktivnosti zato što posebni sastanak ne može biti odražen za najmanje 30 dana, a u tom trenutku će terminski ugovor biti riješen. Dakle, investitor ima prava koja su u suštini jednaka većini dioničara u primjeru 3A iznad (npr. investitor koji posjeduje terminski ugovor može donositi odluke kada trebaju biti donesene oko usmjerenja relevantnih aktivnosti). Investitorov terminski ugovor je suštinsko pravo koje daje investitoru trenutnu sposobnost usmjerenja relevantnih aktivnosti čak i prije nego je terminski ugovor riješen.

Primjeri primjene

<p>Primjer 3.C</p> <p>Investitor drži materijalnu opciju da bi pripojio većinu dionica subjekta u koji je izvršeno koja je izvršiva za 25 dana i ima dovoljnu količinu novca. Isti zaključak će biti dosignut kao i u primjeru 3.B.</p> <p>Primjer 3.D</p> <p>Investitor je stranka sa terminskim ugovorom za sticanje većine dionica u subjektu u koji je izvršeno ulaganje, bez drugih značajnih prava nad subjektom u koji je izvršeno ulaganje. Potpisivanje terminskog ugovora je za šest mjeseci. Suprotno primjerima iznad, investitor nema trenutnu sposobnost usmjerenja relevantnih aktivnosti. Postojeći dioničari imaju trenutnu sposobnost zato što mogu promijeniti postojeće politike oko relevantnih aktivnosti prije potpisivanja terminskog ugovora.</p>
--

- B25. Suštinska prava iskorištena od strane drugih stranaka mogu spriječiti investitora da kontrolira subjekat u koji je izvršeno ulaganje na koga se navedena prava odnose. Takva suštinska prava ne zahtijevaju da dioničari imaju sposobnost da pokrenu odluke. Sve dok prava nisu samo zaštitna (vidjeti tačke B26.–B28.), suštinska prava u posjedu drugih stranaka mogu spriječiti investitora da kontrolira subjekat u koji je izvršeno ulaganje čak i ako prava daju imateljima samo trenutnu sposobnost da potvrde ili blokiraju odluke povezane sa relevantnim aktivnostima.

Zaštitna prava

- B26. Ocijenjujući da li prava daju investitoru moć nad subjektom u koji je izvršeno ulaganje, investitor treba procijeniti da li njegova prava, i prava u posjedu drugih, su zaštitna prava. Zaštitna prava povezana su sa temeljnim promjenama aktivnosti subjekta u koji je izvršeno ulaganje ili se primjene u iznimnim okolnostima. Međutim, nisu sva prava koja se koriste u iznimnim okolnostima ili su ovisna o događajima zaštitna (vidjeti tačke B13.i B53.).
- B27. Obzirom da su zaštitna prava osmišljena da zaštite interese njihovog imatelja bez davanja prava moći toj stranci nad subjektom u koji je izvršeno ulaganje na kojeg se prava odnose, investitor koji posjeduje zaštitna prava ne može imati moć ili spriječiti drugu stranu da ima moć nad subjektom u koji je izvršeno ulaganje(vidjeti tačku 14.).
- B28. Primjeri zaštitnih prava uključuju, ali nisu ograničeni na:
- pravo zajmodavatelja da ograniči dužnika od poduzimanja aktivnosti koje bi mogle značajno promijeniti kreditni rizik dužnika na štetu zajmodavca.
 - pravo stranke manjinskog interesa u subjektu u koji je izvršeno ulaganje da bi se odobrila kapitalna ulaganja veća od zahtjevanog u uobičajenom tijeku posla, ili da se odobri izdavanje vličkih ili dužničkih instrumenata.
 - pravo zajmodavca da zaplijeni imovinu dužnika ako dužnik ne uspije ispuniti posebne uvijete otplate.

Franšize

- B29. Franšizni ugovor u kojem je subjekt u koji je izvršeno ulaganje primalac franšize često daje davaocu franšize prava koja su dizajnirana da zaštite franšizni brend. Franšizni ugovor u pravilu daje davaocu franšize neka prava odlučivanja u pogledu poslovanja primatelja franšize.
- B30. Općenito, prava davaoca franšize ne ograničavaju sposobnost stranaka osim davaoca franšize da donesu odluke koje imaju značajan utjecaj na prinose primaoca franšize. Niti prava davaoca franšize u franšiznom ugovoru nužno ne daju davaocu franšize trenutnu sposobnost usmjeravanja direktnih aktivnosti koje značajno utječu na prinose primaoca franšize.
- B31. Potrebno je praviti razliku između postojanja trenutne sposobnosti donošenja odluka koje značajno utječu na prinose primaoca franšize i postojanja sposobnosti donošenja odluka koje štite franšizni brand. Davaoc franšize nema moć nad primaocom franšize ako druge stranke imaju postojeća trenutna prava koja im daju trenutnu sposobnost upravljanja relevantnim aktivnostima primaoca franšize.
- B32. Ulaskom u franšizni ugovor primaoc franšize je donio jednostranu odluku vođenja posla u skladu s odredbama franšiznog ugovora, ali za svoj vlastiti račun.
- B33. Kontrola nad temeljnim odlukama kao što je pravni oblik primaoca franšize i njegovoj osnivačkoj strukturi može biti određeno i od strane drugih stranaka osim davaoca franšize i može značajno utjecati na prinose primaoca franšize. Što je niža razina financijske podrške obezbjeđena od strane davaoca franšize i što je niža izloženosti davaoca franšize promjenjivosti prinose od primaoca franšize, to je veća vjerojatnost da davaoc franšize ima zaštitna prava.

Glasačka prava

- B34. Često investitor ima trenutnu sposobnost, kroz glasanje ili slična prava, da upravlja relevantnim aktivnostima. Investitor razmatra zahtjeve u ovima odjeljcima (tačke B35.–B50.) ako su relevantne aktivnosti subjekta u koji je izvršeno ulaganje usmjerene kroz glasačka prava.

Moć kod većine glasačkih prava

- B35. Investitor koji drži više od polovine glasačkih prava subjekta u koji je izvršeno ulaganjeima moć u slijedećim situacijama, osim ako se primjenjuje tačka B36. ili tačka B37.:
- relevantne aktivnosti su usmjerene glasom nositelja većine glasačkih prava, ili
 - većina članova upravnog odbora koji usmjeravaju relevantne aktivnosti su postavljeni glasovima nositelja većine glasačkih prava.

Većina glasačkih prava, ali ne i moć

- B36. Za investitora koji nosi više od polovine glasačkih prava subjekta u koji je izvršeno ulaganje, da bi imao moć nad subjektom u koji je izvršeno ulaganje, investitorova glasačka prava moraju biti suštinska, u skladu sa tačkama B22.-B25.,

i moraju osigurati investitor trenutnu sposobnost usmjeravanja relevantnih aktivnosti, što će se često događati kroz određenje operativnih i financijskih politika. Ako drugi subjekt ima postojeća prava koja omogućuju tom subjektu pravo usmjeravanja relevantnih aktivnosti, a taj subjekt nije agent investitora, investitor nema moć nad subjektom u koji je izvršeno ulaganje.

- B37. Investitor nema moć nad subjektom u koji je izvršeno ulaganje, iako investitor nosi više od većine glasačkih prava subjekta u koji je izvršeno ulaganje, kada ta glasačka prava nisu suštinska. Na primjer, investitor koji ima više od polovine glasačkih prava subjekta u koji je izvršeno ulaganje može imati moć ako su relevantne aktivnosti podložne usmjeravanju od strane vlade, suda, administratora, primatelja, likvidatora ili regulatora.

Moć bez većine glasačkih prava

- B38. Investitor može imati moć iako nosi manje od većine glasačkih prava subjekta u koji je izvršeno ulaganje. Investitor može imati moć s manje od većine glasačkih prava subjekta u koji je izvršeno ulaganje, na primjer, kroz:

- (a) ugovorni aranžman između investitora i drugih nositelja glasova (vidjeti tačku B39);
- (b) prava koja proizlaze iz drugih ugovornih aranžmana (vidjeti tačku B40);
- (c) glasačka prava investitora (vidjeti tačku B41.–B45.);
- (d) moguća glasačka prava (vidjeti tačke B47.–B50.); ili
- (e) kombinacija od (a)–(d).

Ugovorni aranžman s drugim nositeljima glasova

- B39. Ugovorni aranžman između investitora i drugih nositelja glasova mogu dati investitoru pravo upravljanja glasačkim pravima dovoljnim da dadnu investitoru moć, iako investitor nema dovoljna glasačka prava koja će mu dati moć bez ugovornog aranžmana. Međutim, ugovorni aranžman može osigurati da investitor može usmjeriti način glasanja dovoljno drugih nositelja glasova da bi se omogućilo donošenje odluka o relevantnim aktivnostima.

Prava iz drugih ugovornih aranžmana

- B40. Druga prava odlučivanja, u kombinaciji sa glasačkim pravima, mogu dati investitoru trenutnu sposobnost usmjerenja relevantnih aktivnosti. Na primjer, prava specificirana u ugovornom aranžmanu u kombinaciji s glasačkim pravima mogu biti dovoljna da dadnu investitoru trenutnu sposobnost usmjerenja proizvodnih procesa subjekta u koji je izvršeno ulaganje ili da usmjere druge operative ili financijske aktivnosti subjekta u koji je izvršeno ulaganje koje značajno utječu na prinose subjekta u koji je izvršeno ulaganje. Međutim, u odsustvu bilo kojeg drugog prava, ekonomska ovisnost subjekta u koji je izvršeno ulaganje investitoru (kao odnosi dobavljača s njegovim glavnim kupcem) ne vodi ka tome da investitor ima moć nad subjektom u koji je izvršeno ulaganje.

Glasačka prava investitora

- B41. Investitor s manje od većine glasačkih prava ima prava koja su dovoljna da mu dadnu moć kada investitor ima praktične mogućnosti jednostranog usmjeravanja relevantnih aktivnosti.
- B42. Prilikom procjene da li su glasačka prava investitora dovoljna za davanje moći, investitor razmatra sve činjenice i okolnosti, uključujući:
- (a) veličina investitorovih udjela glasačkih prava u odnosu na visinu i disperziju udjela drugih nositelja glasova, bilježeći da:
 - (i) što više glasačkih prava ima investitor, vjerojatnije je da investitor ima postojeća prava koja mu daju trenutnu sposobnost usmjeravanja relevantnih aktivnosti;
 - (ii) što više glasačkih prava investitor ima u odnosu na druge nositelje, vjerojatnije je da investitor ima postojeća prava koja mu daju trenutnu sposobnost usmjerenja relevantnih aktivnosti;
 - (iii) što je više stranaka koje trebaju djelovati zajedno da preglasaju investitora, vjerojatnije je da investitor ima postojeća prava koja mu daju trenutnu mogućnost usmjerenja relevantnih aktivnosti;
 - (b) potencijalna glasačka prava koja nosi investitor, drugi nositelji glasova ili druge stranke (vidjeti tačke B47.–B50.);
 - (c) prava koja proizlaze iz drugih ugovornih aranžmana (vidjeti tačku B40.); i
 - (d) bilo kakve dodatne činjenice i okolnosti koje upućuju da investitor ima, ili nema, trenutnu sposobnost usmjerenja relevantnih aktivnosti u vrijeme kada odluka treba biti donesena, uključujući glasačke uzorke s prethodnog sastanka dioničara.
- B43. Kada je usmjerenje relevantnih aktivnosti ograničeno većinom glasova i investitor nosi značajno više glasačkih prava nego bilo koji drugi nositelj ili organizirana grupa nositelja glasačkih prava, a drugi dioničari su široko raspršeni, može biti jasno, nakon razmatranja faktora navedenih samo u tačkama B42.(a)–(c), da investitor ima moć nad subjektom u koji je izvršeno ulaganje.

Primjeri primjene**Primjer 4**

Investitor stječe 48 posto glasačkih prava subjekta u koji je izvršeno ulaganje. Ostatak glasačkih prava nosi tisuće dioničara, a niti jedan ne nosi pojedinačno više od 1 posto glasačkih prava. Nijedan od dioničara nema nikakve aranžmane da bi konsultirao drugoga ili donosio kolektivne odluke. Kada se procjenjuje udio glasačkih prava koji se stječe, na temelju relativne veličine drugih udjela, investitor je utvrdio da će 48 posto utjecaja biti dovoljno da mu dadne kontrolu. U ovom slučaju, na temelju apsolutne veličine svojih udjela i relativne veličine tuđih udjela, investitor zaključuje da ima dovoljno dominantan glasački utjecaj da zadovolji kritertij moći bez potreba da razmatra bilo koji drugi dokaz moći.

Primjeri primjene**Primjer 5**

Investitor A drži 40 posto glasačkih prava subjekta u koji je izvršeno ulaganje i dvanaest drugih investitora drži po 5 posto glasačkih prava subjekta u koji je izvršeno ulaganje. Sporazum dioničara daje investitoru A pravo postaviti, ukloniti i dijeliti nagrade za menadžment odgovoran za usmjeravanje relevantnih aktivnosti. Da bi promijenili sporazum treba imati dvije-trećine glasova dioničara. U ovom slučaju, investitor A zaključuje da apsolutna veličina udjela investitora i relativna veličina udjela drugih dioničara pojedinačno nije ubjedljiva u određenju da li investitor ima prava dovoljna da mu dadnu moć. Međutim, investitor A utvrđuje da njegova ugovorna prava na postavljanje, uklanjanje i dodijela nagrada menadžmenta je dovoljan da zaključi da ima moć nad subjektom u koji je izvršeno ulaganje. Činjenica da investitor A možda neće moći koristiti prava ili vjerojatnost investitora A da koristi prava biranja, postavljanja ili smjene menadžmenta neće biti razmatrano kod procjene da li investitor A ima moć.

- B44. U drugim situacijama, može biti jasno nakon razmatranja faktora navedenih samo u tačkama B42.(a)–(c) da investitor nema moć.

Primjeri primjene**Primjer 6**

Investitor A posjeduje 45 posto glasačkih prava subjekta u koji je izvršeno ulaganje. Dva druga investitora drže svaki po 26 posto glasačkih prava subjekta u koji je izvršeno ulaganje. Ostatak glasačkih prava su u posjedu tri druga dioničara, svaki podjeduje po 1 posto. Ne postoje drugi aranžmani koji bi mogli utjecati na donošenje odluka. U ovom slučaju, veličina glasačke moći investitora A i njegov odnos prema drugim udjelima su dovoljni da se zaključi da investitor A nema moć. Samo druga dva investitora bi trebala surađivati da bi mogla spriječiti investitora A od usmjerenja relevantnih aktivnosti subjekta u koji je izvršeno ulaganje.

- B45. Međutim, samo faktori navedeni u tačkama B42.(a)–(c) ne mogu biti ubjedljivi. Ako je investitoru, uzimajući u obzir te faktore, nejasno da li ima moć, treba razmotriti dodatne činjenice i okolnosti, kao da li su drugi dioničari pasivni po prirodi kako je pokazano u glasačkim uzorcima u prethodnom sastanku dioničara. Ovo uključuje procjenu faktora navedenih u tački B18. i pokazatelja u tačkama B19. i B20. Što je manje glasačkih prava koje investitor drži, i što je manje stranaka koje trebaju djelovati zajedno da bi nadglasali investitora, veće povjerenje će biti stavljeno na dodatne činjenice i okolnosti da se procjeni da li su investitorova prava dovoljna da mu dadnu moć. Kada su činjenice i okolnosti u tačkama B18.–B20. promatrane zajedno s pravima investitora, veća težina će biti na dokazima moći u tački B18. nego u pokazateljima moći tačaka B19. i B20.

Primjeri primjene**Primjer 7**

Investitor ima 45 posto glasačkih prava subjekta u koji je izvršeno ulaganje. Svaki od jedanaest drugih dioničara ima po 5 posto glasačkih prava subjekta u koji je izvršeno ulaganje. Nijedan od dioničara nema ugovorne aranžmane da bi se konzultirao s bilo kojim ili donosio kolektivne odluke. U ovom slučaju, apsolutna veličina udjela investitora i relativana veličina udjela drugih sami po sebi nisu ubjedljivi u određenju da li investitor ima prava dovoljna da mu dadnu moć nad subjektom u koji je izvršeno ulaganje. Dodatne činjenice i okolnosti koje mogu pružiti dokaze da li investitor ima, ili nema, moć uzet će se u obzir.

Primjer 8

Investitor drži 35 posto glasačkih prava subjekta u koji je izvršeno ulaganje. Svaki od ostala tri investitora drži po 5 posto glasačkih prava subjekta u koji je izvršeno ulaganje. Ostatak glasačkih prava su u posjedu velikog broja drugih dioničara, a nijedan pojedinačno ne drži više od 1 posto glasačkih prava. Niti jedan od dioničara nema aranžmane da bi se konzultirao s drugima ili da donosi kolektivne odluke. Odluke o značajnim aktivnostima subjekta u koji je izvršeno ulaganje zahtjevaju odobrenje većine glasova na glasanju relevantnih dioničara – 75 posto glasačkih prava subjekta u koji je izvršeno ulaganje je bilo određeno na nedavnim sastancima relevantnih dioničara. U ovom slučaju, aktivno sudjelovanje drugih dioničara na nedavnim sastancima dioničara upućuje da investitor nebi imao praktičnu sposobnost jednostranog usmjeravanja relevantnih aktivnosti, bez obzira da li investitor ima usmjerene relevantne aktivnosti zato što je dovoljan broj drugih dioničara glasao na isti način kao i investitor.

- B46. Ako nije jasno, uzевši u obzir faktore navedene u tački B42.(a)–(d), da investitor ima moć, investitor ne kontrolira subjekat u koji je izvršeno ulaganje.

Potencijalna glasačka prava

- B47. Kada procjenjuje kontrolu, investitor razmatra svoja potencijalna glasačka prava kao i glasačka prava u posjedu drugih stranaka, da bi se utvrdilo da li ima moć. Potencijalna glasačka prava su prava koja prikupljaju glasačka prava subjekta u koji je izvršeno ulaganje, kao ona koja proizilaze iz konvertibilnih instrumenata ili opcija, uključujući termenske ugovore. Ta potencijalna glasačka prava su razmatrana samo ako su prava suštinska. (vidjeti tačke B22.–B25.).
- B48. Kada se razmatraju potencijalna glasačka prava, investitor treba uzeti u obzir svrhu i dizajn instrumenta, kao i svrhu i dizajn bilo kakvog drugog učešće koje investitor ima sasubjektom u koji je izvršeno ulaganje. Ovo uključuje procjenu različitih odredbi i uvjeta instrumenata kao i investitorova očigledna očekivanja, motive i razloge za pristanak na takve odredbe i uvijete.
- B49. Ako investitor također ima glasačka ili druga prava donošenja odluka povezanim sa aktivnostima subjekta u koji je izvršeno ulaganje, investitor procjenjuje da li ta prava, u kombinaciji s potencijalnim glasačkim pravima, daju investitoru moć.

- B50. Sama potencijalna glasačka prava, ili u kombinaciji s drugim pravima mogu dati investitoru trenutnu sposobnost upravljanja relevantnim aktivnostima. Na primjer, ovo je vjerojatniji slučaj kada investitor posjeduje 40 posto glasačkih prava subjekta u koji je izvršeno ulaganje i u skladu sa tačkom B23. posjeduje suštinska prava proizašla iz opcija da stekne dodatnih 20 posto glasačkih prava.

Primjeri primjene

Primjer 9

Investitor A posjeduje 70 posto glasačkih prava subjekta u koji je izvršeno ulaganje. Investitor B ima 30 posto glasačkih prava subjekta u koji je izvršeno ulaganje kao i opcije za stjecanje pola glasačkih prava investitora A. Opcija je upotrebljiva slijedeće dvije godine po fiksnoj cijeni znatno višoj od tržišne (i očekuje se takvo stanje u tom dvogodišnjem periodu). Investitor A je koristio svoje glasove i aktivno usmjeravao relevantne aktivnosti subjekta u koji je izvršeno ulaganje. U takvom slučaju, vjerojatnije je da će investitor A zadovoljiti kriterij moći zato jer izgleda da ima trenutnu sposobnost usmjeravanja relevantnih aktivnosti. Iako investitor B ima trenutno upotrebljive opcije da kupi dodatna glasačka prava (što će mu, ako ih bude koristio, dati većinu glasačkih prava u subjektu u koji je izvršeno ulaganje), odredbe i uvjeti povezani s tim opcijama su takvi da se opcije ne smatraju suštinskim.

Primjer 10

Investitor A i druga dva investitora svaki posjeduje trećinu glasačkih prava subjekta u koji je izvršeno ulaganje. Poslovna aktivnosti subjekta u koji je izvršeno ulaganje je usko povezana s investitorom A. Kao dodatak svojim vlasničkim instrumentima, investitor A posjeduje dužničke instrumente koji su konvertibilni u obične dionice subjekta u koji je izvršeno ulaganje bilo koje vrijeme po fiksnim cijenama koje su više od tržišne (ali ne znatno više od tržišne). Ako bi dug bio konvertovan, investitor A bi posjedovao 60 posto glasačkih prava subjekta u koji je izvršeno ulaganje. Investitor A bi imao korist od realizacija sinergija ako su dužnički instrumenti konvertirani u obične dionice. Investitor A ima moć nad subjektom u koji je izvršeno ulaganje zato jer drži glasačka prava koja mu daju trenutnu sposobnost usmjeravanja značajnih aktivnosti.

Moć kada glasovanje ili slična prava nemaju značajan efekt na prinose subjekta u koji je izvršeno ulaganje

- B51. U pocjeni svrhe i izgleda subjekta u koji je izvršeno ulaganje (vidjeti tačke B5.–B8.), investitor će razmatrati povezanosti i donošenje odluka na nastanku subjekta u koji je izvršeno ulaganje kao dijela njegovog izgleda i ocijeniti da li transakcijske odredbe i karakteristike anganžmana pružaju investitoru prava koja su dovoljna da daju moć. Biti uključen u izgled subjekta u koji se vrši ulaganje nije dovoljno da bi dalo investitoru kontrolu. Međutim, uključenosti u izgled može upućivati da je investitor imao priliku da stekne prava koja su dovoljna da bi dala moć nad subjektom u koji je izvršeno ulaganje.
- B52. Osim toga, investitor mora uzeti u obzir ugovorne odredbe kao što su prava na poziv, prava na prodaju likvidacijska prava utemeljena na nastanku subjekta u koji je izvršeno ulaganje. Kada ti ugovorni aranžmani uključuju aktivnosti koje

su usko povezane s subjektom u koji je izvršeno ulaganje, onda su ove aktivnosti, u biti, sastavni dio ukupnih aktivnosti subjekta u koji je izvršeno ulaganje, iako se mogu dogoditi izvan zakonskih granica subjekta u koji je izvršeno ulaganje. Stoga, eksplicitna ili implicitna prava donošenja odluka ugrađena u ugovorni aranžman koji su usko povezani sasubjektom u koji je izvršeno ulaganje trebaju biti razmatrani kao relevantne aktivnosti kod određivanja moći nad subjektom u koji je izvršeno ulaganje.

- B53. Za neke subjekte u koji je izvršeno ulaganje, relevantne aktivnosti se događaju samo kada se stvore posebne okolnosti ili kada se događaji dogode. Subjekt u koji je izvršeno ulaganje može biti ustrojen tako da usmjerenje njegovih aktivnosti i prinosa su predodređene osim ako i sve dok se ne pojave te posebne okolnosti ili događaji. U ovom slučaju, samo odluke o aktivnostima subjekta u koji je izvršeno ulaganje, kada se pojave te okolnosti ili događaji, mogu značajno utjecati na prinose i na taj način biti relevantne aktivnosti. Okolnosti ili događaji se ne moraju dogoditi za investitora sa sposobnosti da bi donosio odluke da bi imao moć. Činjenica da pravo donošenja odluka je zavisno o okolnostima koje proizlaze ili o događajima koji se događaju ne čini ta prava sama po sebi zaštitnima.

Primjeri primjene

Primjer 11

Jedina poslovna aktivnosti subjekta u koji je izvršeno ulaganje, kako je navedeno u osnivačkim dokumentima, je kupnja potraživanja i usluge za njihove investitore na dnevnoj bazi. Usluge dan za dan uključuju skupljanje i prenošenje glavnice i kamata po dospelju plaćanja. Po kašnjenju u naplati potraživanja subjekat u koji je izvršeno ulaganje automatski stavlja potraživanja na investitora kako je dogovoreno odvojeno u ugovoru o prodaji između investitora i subjekta u koji je izvršeno ulaganje. Jedina relevantna aktivnost je održavanje potraživanja u roku plaćanja zato jer je to jedina aktivnost koja može značajno utjecati na prinose subjekta u koji je izvršeno ulaganje. Upravljanje potraživanjima prije kašnjenja u plaćanju nije relevantna aktivnost zato što ne zahtjeva da se donesu suštinske odluke koje bi mogle značajno utjecati na prinose subjekta u koji je izvršeno ulaganje – aktivnosti prije kašnjenja su predodređene i služe samo za prikupljanje priliva novca po dospelju i prenos na investitora. Stoga, samo investitorovo pravo da upravlja imovinom po kašnjenju u naplati može biti razmatrano kada se procjenjuje ukupne aktivnosti subjekta u koji je izvršeno ulaganje koje značajno utječu na prinose subjekta.

U ovom primjeru, izgled subjekta u koji je izvršeno ulaganje osigurava da investor ima autoritet donošenja odluka nad aktivnostima koje značajno utječu na prinose, taj jedini put kada je takav autoritet donošenja odluke zahtjevan. Odredbe opcije za prodaju su sastavni dio cjelokupne transakcija i osnivanja subjekta u koji se vrši ulaganje. Stoga, odredbe opcije za prodaju zajedno sa osnivačkim dokumentima subjekta u koji je izvršeno ulaganje dovode do zaključka da investitor ima moć nad subjektom u koji je izvršeno ulaganje i ako investitor preuzima vlasništvo nad potraživanjima samo kod kašnjenja u naplati i upravlja zakašnjelim potraživanjima izvan zakonskih okvira subjekta u koji je izvršeno ulaganje.

Primjeri primjene**Primjer 12**

Jedina imovina subjekta u koji je izvršeno ulaganjesu potraživanja. Kada se promatraju svrha i dizajn subjekta u koji je izvršeno ulaganje, određeno je da je jedina relevantna aktivnost upravljanje potraživanjima kod kašnjenja u naplati. Stranka koja ima sposobnost upravljanja zakašnjelim potraživanjima ima moć nad subjektom u koji je izvršeno ulaganje, bez obzira da li je bilo koji od dužnika u kašnjenju.

- B54. Investitor može imati eksplicitnu ili implicitnu obavezu da osigura da subjekat u koji je izvršeno ulaganje nastavi s poslovanjem kako je dizajnirano. Takva obaveza može povećati investitorovu izloženost različitosti prinosa i na taj način povećati skupljanje prava dovoljnih da mu daju moć. Stoga obaveza da se osigura nastavka poslovanja subjekta u koji je izvršeno ulaganje kako je i dizajnirano može biti pokazatelj da investitor ima moć, ali ne može, samo po sebi, dati investitoru moć, niti spriječiti drugu stranku da ima moć.

Izloženost, ili prava, na različite povrate subjekta u koji je izvršeno ulaganje

- B55. Kada se procjenjuje da li investitor ima kontrolu nad subjektom u koji je izvršeno ulaganje, investitor određuje da li je izložen, ili ima prava, na različite prinose radi svoje uključenosti u subjekat u koji je izvršeno ulaganje.
- B56. Varijabilni prinos su prinosi koji nisu fiksni i imaju potencijal variranja kao rezultata djelovanja subjekta u koji je izvršeno ulaganje. Varijabilni prinosi mogu biti samo pozitivni, samo negativni ili i pozitivni i negativni (vidjeti tačku 15.). Investitor ocjenjuje da li su prinosi subjekta u koji je izvršeno ulaganje promjenjivi i koliko su promjenjivi na temelju aranžmana i bez obzira na zakonsku formu prinosa. Na primjer, investitor može držati obveznice sa fiksnom kamatnom stopom. Fiksna plaćanja kamata su promjenjivi prinosi za namjenu ovog MSFIa zato jer su predmet rizika od kašnjenja i izlažu investitora kreditnom riziku izdavatelja obveznica. Količina varijabilnosti (npr. koliko su varijabilni ti povrti) zavisi o kreditnom riziku obveznice. Slično tome, fiksne naknade za upravljanje imovinom subjekta u koji je izvršeno ulaganje su varijabilni povrti zato jer izlažu investitora riziku performanse subjekta u koji je izvršeno ulaganje. Količina varijabilnosti ovisi o sposobnosti subjekta u koji je izvršeno ulaganjeda generira dovoljan prihod da plati naknadu.
- B57. Primjeri prinosa uključuju:
- (a) dividende, ili druge raspodjele ekonomske koristi subjekta u koji je izvršeno ulaganje (npr. kamta za dužničke vrijednosne papire izdane od strane subjekta u koji je izvršeno ulaganje) i promjene u vrijednosti investitorovog ulaganja u subjekat u koji je izvršeno ulaganje.
 - (b) naknada za servisiranje imovine ili obaveza subjekta u koji je izvršeno ulaganje, naknada i izloženosti gubitku od pružanja kreditne i likvidne sposobnosti, rezidualne interesi u imovini subjekta i obveze za likvidaciju subjekta u koji je izvršeno ulaganje, porezne olakšice i pristup budućoj

likvidnosti koju investitor ima od svoje uključenosti u subjekat u koji je izvršeno ulaganje.

- (c) povrati koji nisu dostupni drugim nositeljima inetersa. Na primjer, investitor može koristiti svoju imovinu u kombinaciji sa imovinom subjekta u koji je izvršeno ulaganje, kao kombinacije operativnih funkcija da bi se postigla ekonomija obujma, smanjenje troškova, pribavljanje rijetkih proizvoda, dobijanje pristupa vlasničkim informacijama ili ograničavanje nekih operacija ili imovine, kako bi se poboljšala vrijednost druge imovine investitora.

Veza između moći i prinosa

Delegirana moć

- B58. Kada investitor s pravom odlučivanja (donositelj odluke) procjenjuje da li kontrolira subjekat u koji je izvršeno ulaganje, treba odrediti da li je glavi investitor ili agent. Investitor treba isto odrediti da li postoji još jedan subject s pravom odlučivanja koji djeluje kao agent investitora. Agent je stranka prije svega angažirana da djeluje u ime i za korist druge strane ili stranaka (glavnog(ih) ulagač(a)) i stoga ne kontrolira subjekat u koji je izvršeno ulaganjekada koristi svoj autoritet donošenja odluka. (vidjeti tačke 17. i 18.). Prema tome, ponekad moć glavnih ulagača može biti držana i korištena od strane agenta, ali u ime glavnih ulagača. Donositelj odluke nije agent jednostavno zato jer druge stranke mogu imati koristi od odluka koje donosi.
- B59. Investitor može prenijeti svoj autoritet donošenja odluka agentu za neka posebna pitanja ili za sve relevantne aktivnosti. Prilikom procjene da li kontrolira subjekat u koji je izvršeno ulaganje, investitor je dužan razmotriti pravo odlučivanja delegirano na svog agenta kao da su u posjedu investitora direktno. U situacijama kada ima više glavnih ulagača, svaki od ulagača će procijeniti da li ima moć nad subjektom u koji je izvršeno ulaganje uzimajući u obzir zahtjeve u tačkama B5.–B54. Tačke B60.–B72. osiguravaju smjernice za određivanje da li je donositelj odluka agent ili glavni ulagač.
- B60. Donositelj odluke mora uzeti u obzir sveobuhvatni odnos između sebe, subjekta u koji je izvršeno ulaganje kojim se upravlja i drugih stranaka povezanih s subjektom u koji je izvršeno ulaganje, posebno sve faktore ispod, radi određenja da li je agent:
- opseg autoriteta donositelja odluka nad subjektom u koji je izvršeno ulaganje (tačke B62. i B63.).
 - prava u posjedu drugih stranaka (tačke B64.–B67.).
 - naknada na koju ima pravo u skladu sa sporazumom/ima o naknadama (tačke B68.–B70.).
 - izloženost donositelja odluka varijabilnosti povrata od drugih udjela koje posjeduje u subjektu u koji je izvršeno ulaganje (tačke B71. i B72.).

Različiti ponderi će se primjenjivati za svaki od faktora na temelju specifičnih faktora i okolnosti.

- B61. Određenje da li je donositelj odluka agent zahtjeva ocjenu svih faktora navedenih u tački B60. osim ako jedna stranka posjeduje suštinska prava da ukloni donositelja odluka (pravo uskraćivanja ovlašćenja) i može ukloniti donositelja odluka bez razloga. (vidjeti tačku B65.).

Opseg ovlasti za donošenje odluka

- B62. Opseg autoriteta donositelja odluka je ocijenjen razmatrajući:
- (a) aktivnosti koje su dopuštene prema sporazumu(ima) o donošenju odluka i specificirana zakonom, i
 - (b) diskreciju koju donositelj odluka ima kada donosi odluke o tim aktivnostima.
- B63. Donositelj odluka mora razmotriti svrhu i izgled subjekta u koji je izvršeno ulaganje, rizike zbog kojih je subjekat u koji je izvršeno ulaganje dizajniran da bude izložen, rizike za koje je dizajniran da prenese na uključene stranke i razinu uključenosti donositelja odluka u dizajniranju subjekta u koji je izvršeno ulaganje. Na primjer, ako je donositelj odluka značajno uključen u dizajn subjekta u koji je izvršeno ulaganje(uključujući određene djelokruga autoriteta donošenja odluka), to uključeno može upućivati da je donositelj odluka imao priliku i poticaj za skupljanje prava što je rezultiralo da donositelj odluka ima sposobnost usmjerenja relevantnih aktivnosti.

Prava u posjedu drugih stranaka

- B64. Suštinska prava u posjedu drugih stranaka mogu utjecati na sposobnost donositelja odluka da usmjeri relevantne aktivnosti subjekta u koji je izvršeno ulaganje. Uskraćivanje suštinskih ili drugih prava možu upućivati da je nositelj odluka agent.
- B65. Kada jedna stranka posjeduje suštinska prava uskraćivanja i može ukloniti donositelja odluka bez razloga, ovo, izolirano, je dovoljno da bi se zaključilo da je donositelj odluka agent. Ako više od jedne strane posjeduje takva prava (i nema pojedinačne stranke koja može ukloniti donositelja odluka bez dogovora drugih stranaka) ta prava nisu, izolirano, ubjediva u određenju da se donositelj odluka ponaša prije svega u ime i za račun drugih. Osim toga, što je veći broj stranaka potrebnih da djeluju zajedno da bi koristile prava da uklone donositelja odluka i veća veličina, i varijabilnost povezana sa tim, drugih ekonomskih interesa donositelja odluka (npr. naknada i drugi interesi), manji ponder će biti stavljen na ovaj faktor.
- B66. Suštinska prava u posjedu drugih stranaka koja ograničavaju diskreciju donositelja odluke biće razmatrana na sličan način kao pravo uskraćivanja ovlaštenja kad se ocjenjuje da li je donositelj odluka agent. Na primjer, donositelj odluka od kojeg je zahtjevano da prikupi dopuštenja od manjeg broja drugih stranaka za svoje aktivnosti je uglavnom agent. (vidjeti tačke B22.–B25. za dodatna uputstva o pravima i da li su suštinska.)
- B67. Razmatranje prava u posjedu drugih stranaka mora uključivati procjenu bilo kojih prava korištenih od strane odbora izvršnih direktora subjekta u koji je izvršeno ulaganje(ili drugog upravljačkog tijela) i njihov efekt na autoritet donošenja odluka. (vidjeti tačke B23.(b)).

Naknada

- B68. Što je veća veličina, i varijabilnosti povezane sa tim, naknade donositelja odluka u odnosu na prinose očekivane od aktivnosti subjekta u koji je izvršeno ulaganje, veća je vjerojatnost da je donositelj odluka glavni ulagač.
- B69. U određenju da li je glavni ulagač ili agent donositelj odluka mora također razmotriti da li postoje slijedeći uvijeti:
- (a) Naknada donositelja odluka je srazmjerna pruženoj usluzi.
 - (b) Sporazum o naknadama uključuje samo odredbe, uvijete ili iznose koji su obično prisutni u sporazumima za slične usluge i razinu vještina okojima se pregovara po načelu izvan dohvata ruke.
- B70. Donositelj odluka ne može biti agent ukoliko nisu prisutni uvijeti navedeni u tački B69.(a) i (b). Međutim, zadovoljenje tih uvijeta odvojeno nije dovoljno da bi se zaključilo da je donositelj odluka agent.

Izloženost varijabilnosti prinosa iz drugih interesa

- B71. Donositelj odluka koji posjeduje druge interese u subjektom u koji je izvršeno ulaganje(npr. investicije u subjektu u koji je izvršeno ulaganje ili osigurava garancije s obzirom na izvedbu subjekta), mora razmotriti svoju izloženost različitostima prinosa od onih interesa kod procjene da li je agent. Posjedovanje drugih interesa u subjektom u koji je izvršeno ulaganje upućuje da donositelj odluka može biti glavni ulagač.
- B72. Ocijenjujući svoju izloženost varijabilnosti prinosa od drugih interesa u subjektu u koji je izvršeno ulaganjei donositelj odluke treba razmotriti slijedeće:
- (a) što je veća veličina, i različitost povezana sa tim, njegovih ekonomskih interesa, razmatrajući njegove naknade i druge interese u cjelini, veća je vjerojatnost da je donositelj odluke glavni ulagač.
 - (b) da li je njegova izloženost varijabilnosti prinosa različita od one drugih investitora i, ako je tako, da li to može utjecati na njegove akcije. Na primjer, ovo može biti slučaj kada donositelj odluka posjeduje podređene interese, ili daje druge oblike kreditnog povećanja, subjektu u koji je izvršeno ulaganje.

Donositelj odluka mora ocijeniti svoju izloženost potpunoj različitosti prinosa subjekta u koji je izvršeno ulaganje. Ova evaluacije je napravljena prije svega na temelju očekivanih povrata od aktivnosti subjekta u koji je izvršeno ulaganje ali ne mora ignorirati maksimalnu izloženost donositelja odluka različitosti prinosa od subjekta kroz druge interesa koje donositelj odluka posjeduje.

Primjeri primjene

Primjer 13

Donositelj odluka (fond menadžer) osniva, promovira i upravlja javno trgovanim, reguliranim fondom prema usko definiranim parametrima navedenim u investicijskom ovlaštenju kako je zahtjevano od strane lokalnih zakona i regulativa. Fond je promoviran investitorima kao ulaganje u diverzificirani portfolijo vlasničkih papira subjekata, kojima se javno trguje. Unutar definiranih parametara, menadžer fonda ima diskrecijsko pravo na imovinu u koju ulaže. Menadžer fonda ima 10 posto povrat od ulaganja u fond i prima tržišno temeljenu naknadu za njegove usluge jednaku 1 posto neto vrijednosti imovine fonda. Naknade su proporcionalne učinjenim uslugama. Menadžer fonda nema nikakvu obavezu na gubitke fonda iznad njegovih 10 posto investicije. Fond nije obavezan uspostaviti, i nije uspostavio, nezavisan odbor direktora. Investitori ne posjeduju nikakva suštinska prava koja bi uticala na autoritet donošenja odluka fond menadžera, ali mogu otkupiti njihov udio do određenih granica postavljenih od strane fonda.

Iako djeluje unutar parametara navedenih u investicijskom ovlaštenju i u skladu s regulatornim zahtjevima, menadžer fonda posjeduje pravo donošenja odluka koje mu daje trenutnu sposobnost da usmjeri relevantne aktivnosti fonda – investitori ne posjeduju suštinska prava koja bi mogla utjecati na autoritet donošenja odluka menadžera fonda. Fond menadžer prima tržišno utemeljenu naknadu za svoje usluge što je proporcionalno usluzi učinjenoj i također zarađuje dodatnu srazmjerno ulaganju u fond. Naknada i ulaganje izlažu menadžera fonda varijabilnim prinosima od aktivnosti fonda bez stvaranja izloženosti koja ima toliki značaj da upućuje da je menadžer fonda glavni ulagač.

U ovom primjeru, razmatrenje izloženosti fond menadžera različitostina povrata od fonda zajedno sa svojim autoritetom donošenja odluka unutar ograničenih parametara upućuje na to da je fond menadžer agent. Dakle, fond menadžer zaključuje da nema kontrolu nad fondom.

Primjer 14

Donositelj odluke utemeljuje, promovira i upravlja fondom koji pruža mogućnost većeg broja investicija većem broju investitora. Donositelj odluke (fond menadžer) mora donositi odluke u najboljem interesu svih investitora i u skladu s sporazumom o upravljanju fondom. Ipak, fond menadžer ima široko diskrecijsko pravo donošenja odluka. Fond menadžer prima tržišno utemeljenu naknadu za svoje usluge jednaku 1 posto imovine koju upravlja i 20 posto svih profita fondova ako je specificirana profitna razina dosegnuta. Naknade su srazmjerne učinjenim uslugama.

Iako mora donositi odluke u najboljem interesu za sve investitore, fond menadžer ima opsežan autoritet donošenja odluka da usmjerava relevantne aktivnosti fonda. Fond menadžer je plaćen fiksno i povezane naknade za performance su proporcionalne učinjenim uslugama. Dodatno, naknada izjednačava interese fond menadžera s onima drugih investitora da bi povećala vrijednost fonda, bez stvaranja izloženosti varijabilnosti prinosa od aktivnosti fonda koje su od takve značajnosti da naknada, kada se promatra izolirano, upućuje da je fond menadžer glavni ulagač.

Primjeri primjene

Navedena činjenica uzorak i analiza odnose se na primjere 14A–14C opisane iza. Svaki primjer se promatra zasebno.

Primjer 14A

Fond menadeđer ima i 2 posto ulaganja u fond što izjednačava njegove interese s onima drugih investitora. Fond menadđer nema nikakvu obavezu za gubitke fonda iznad njegovih 2 posto ulaganja. Investitori mogu smijeniti fond menadžera jednostavnim glasovima većine, ali samo za kršenje ugovora.

Ulaganje fond menadžera od 2 posto povećava njegovu izloženost različitosti prinosa od aktivnosti fonda bez stvaranja izloženosti koja ima takav značaj da upućuje da je fond menadđer glavni ulagač. Prava drugih investitora za uskraćivanje ovlaštenja menadžru fonda promatraju se kao zaštitna prava jer su upotrebna samo za kršenje ugovora. U ovom slučaju, iako fond menadđer ima proširen autoritet donošenja odluka i izložen je varijabilnosti prinosa od svog udjela i naknada, izloženost fond menadžera upućuje da je fond menadđer agent. Dakle, fond menadđer zaključuje da ne kontrolira fond.

Primjer 14B

Fond menadđer ima znatna srazmjerna ulaganja u fond, ali nema nikakvu obavezu za gubitke fonda iznad toga ulaganja. Investitori mogu uskratiti prava odlučivanja fond menadžeru jednostavno većinom glasova, ali samo za kršenje ugovora.

Primjeri primjene

U ovom primjeru, prava drugih investitora na uskraćivanje prava odlučivanja menadžeru fonda su promatrana kao zaštitna prava zato jer su upotrebljiva samo za kršenje ugovora. Iako je fond menadžer plaćen fiksno i naknade za performance koje su proporcionalne sa pruženim uslugama, kombinancija ulaganja fond menadžera zajedno sa njegovim naknadama mogu ga izložiti različitim prinosima od aktivnosti fonda koje su od tolikog značaja da upućuju na to da je fond menadžer glavni ulagač. Što je veća veličina i raznolikost povezana s ekonomskim interesima fond menadžera (promatrajući zajedno njegovu naknadu i druge udjele zajedno), više će fond manager isticati one ekonomske interese u analizi, i veća je vjerojatnost da je fond menadžer glavni ulagač.

Na primjer, nakon razmatranja njegovih primanja i drugih faktora, fond menadžer može promatrati ulaganje od 20 posto dovoljnim da bi zaključio da kontrolira fond. Međutim, u drugačijim okolnostima (npr. ako su primanja ili drugi faktori različiti), kontrola se može povećati kada je razina investicija drugačija.

Primjer 14C

Fond menadžer ima 20 posto srazmjernog ulaganja u fond, ali nema nikakvu obvezu da financira gubitke iznad njegovih 20 posto ulaganja u fond.

Fond ima odbor direktora, čiji su svi članovi nezaisni od fond menadžera i imenovani su od strane drugih investitora. Odbor godišnje imenuje fond menadžera. Ako odbor odluči da ne obnovi ugovor s fond menadžerom, usluge obavljane od strane fond menadžera mogu biti izvedne i od strane drugih menadžera.

Iako je fond menadžer plaćen fiksno i naknade za njegove usluge su srazmjerene izvedenim uslugama, kombinancija 20 posto srazmjernog ulaganja zajedno s njegovim nakandama stvara izloženost varijabilnim prinosima od aktivnosti fonda koje su od tolikog značaja da upućuju na to da je fond menadžer glavni ulagač. Međutim, investitori imaju suštinska prava uskraćivanja ovlaštenja fond menadžeru – odbor direktora osigurava mehanizam da investitori mogu smijeniti fond menadžera ako tako odluče učiniti.

U ovom primjeru, fond menadžer više ističe suštinska prava uskraćivanja ovlaštenjima u analizi. Dakle, iako menadžer fonda ima proširen autoritet donošenja odluka i izložen je varijabilnim prinosima fonda od svoje naknade i ulaganja, suštinska prava u posjedu drugih investitora upućuju na to je fond menadžer agent. Dakle, fond menadžer zaključuje da ne kontrolira fond.

Primjeri primjene**Primjer 15**

Subjekt u koji je izvršeno ulaganje je kreiran da kupuje portfolijo s fiksnom stopom vrijednosnih papira s pokrićem u imovini, financiran sa fiksnom stopom dužničkih i vlasničkih instrumenata. Vlasnički instrumenti su dizajnirani da pruže zaštitu od gubitka investitorima duga i da prime bilo kakve rezidualne prinose od subjekta u koji je izvršeno ulaganje. Transakcija je prodana potencijalnim investitorima duga kao ulaganja u portfolijo vrijednosnih papira s pokrićem u imovini s izloženošću kreditnom riziku povezanom sa mogućim kašnjenjem u plaćanju izdavatelja portfolija vrijednosnih papira s pokrićem u imovini i s rizikom kamatne stope povezane sa upravljanem portfolija. Prilikom formiranja, vlasnički instrumenti predstavljaju 10 posto vrijednosti kupljene imovine. Donositelj odluka (menadžer imovine) upravlja aktivnim portfolijom imovine donoseći ulagačke odluke u okviru parametara navedenim u prospektu subjekta u koji je izvršeno ulaganje. Za te usluge, menadžer imovine prima tržišno utemeljenu fiksnu naknadu (npr. 1 posto imovine kojom upravlja) i naknade povezane s učinkom (npr. 10 posto profita) ako profit subjekta u koji je izvršeno ulaganje dosegne određenu razinu. Naknade su proporcionalne učinjenim uslugama. Menadžer imovine posjeduje 35 posto vlasništva u subjektu u koji je izvršeno ulaganje. Ostalih 65 posto vlasništva i sve dužničke instrumente posjeduje veliki broj široko raspršenih i nepovezanih trećih strana investitora. Upravitelj imovinom može se mijenjati jednostavno većinskom odlukom drugih investitora.

Menadžer imovine je plaćen fiksno i naknade povezane s upravljanjem su proporcionalne s učinjenom uslugom. Naknada izjednačava interese fond menadžera s onim drugih investitora da bi se povećala vrijednost fonda. Menadžer imovine je izložen varijabilnim prinosima od aktivnosti fonda zato jer posjeduje 35 posto vlasništva i od njegove naknade.

Iako djeluje u okviru parametara navedenih u prospektu subjekta u koji je izvršeno ulaganje, menadžer imovine ima trenutnu sposobnost da donosi odluke ulaganja koje značajno utječu na prinose subjekta u koji je izvršeno ulaganje – prava uklanjanja drugih investitora su malo ponderirani u analizi zato što su ta prava u posjedu široko raspršenih investitora. U ovom primjeru, menadžer imovine stravlja veći naglasak na svoju izloženost varijabilnosti prinosa fonda iz svojih vlasničkih udjela, što je podređeno dužničkim instrumentima. Posjedujući 35 posto vlasništva stvara podređenu izloženost od gubitka iprava na prinose subjekta u koji je izvršeno ulaganje, koja su od tolikog značaja da upućuju na to da je upravitelj imovine glavni ulagač. Dakle, upravitelj imovine zaključuje da kontrolira subjekat u koji je izvršeno ulaganje.

Primjeri primjene

Primjer 16

Donositelj odluka (sponzor) sponzorira više posrednika, koji izdaje kratkoročne dužničke instrumente nepovezanim trećim stranama investitora. Transakcija je promovirana potencijalnim investitorima kao ulaganje u portfolijo visoko rangirane srednjoročne imovine s minimalnom izloženosti kreditnom riziku povezanom s kašnjenjem u plaćanju od strane izdavatelja vrijednosnih papira imovine u portfoliju. Različiti prenositelji prodaju portfolijo visoko kvalitetni srednjoročne imovine posredniku. Svaki prenositelj servisira portfolijo imovine koji prodaje posrednik i upravlja potraživanjima u kašnjenju za tržišno utemeljenu naknadu. Svaki prenositelj također osigurava zaštitu od prvog gubitka protiv kreditnih gubitaka iz svojeg portfolija imovine kroz veće kolaterale od vrijednosti imovine prenesene na posrednika. Sponzor utvrđuje uvjete posrednika i upravlja operacijama posrednika za tržišno temeljenu naknadu. Naknada je proporcionalna učinjenoj usluzi. Sponzor odobrava prodavatelje kojima je dopuštena prodaja portfelja subjektu, odobrava prodaju imovine posredniku i donosi odluke o financiranju posrednika. Sponzor se mora ponašati u najboljem interesu za sve investitore.

Sponzor ima pravo na bilo koje rezidualne povrate posrednika i također pruža kreditna povećanja i sredstva likvidnosti posredniku. Kreditno povećanje puženo od starne sponzora absorbuje gubitke do 5 posto čitave imovine posrednika, nakon što su gubici absorbovani od strane prenositelja. Sredstva likvidnosti nisu prešla na nepodmirenu imovinu. Investitori ne posjeduju suštinska prava koja bi mogla utjecati na autoritet donošenja odluka sponzora.

Iako je sponzoru plaćena tržišno utemeljena naknada za njegove usluge koja je proporcionalna pruženim uslugama, sponzor je izložen varijabilnosti prinosa od aktivnosti posrednika zbog njegovih prava na bilo kakve rezidualne povrate od posrednika i provoziju od kreditnih povećanja i sredstava likvidnosti (npr. posrednik je izložen riziku likvidnosti tako što koristi kratkoročne dužničke instrumente da financira srednjoročnu imovinu). Iako svaki od prenositelja ima pravo donošenja odluka koje utječu na vrijednost imovine posrednika, sponzor ima proširen autoritet donošenja odluka koji mu daju trenutnu sposobnost donošenja odluka za usmjerenje aktivnosti koje značajno utječu na prinose posrednika (npr. sponzor utemeljuje uvjete posrednika, imati pravo na donošenje odluka o imovini (odobravajući kupovinu imovine i prenositelje te imovine) i financiranje posrednika (za koje se nova investicija mora naći na redovitoj osnovi)). Pravo na rezidualne prinose posrednika i provoziju za kreditna povećanja i sredstava likvidnosti izlažu sponzora varijabilnim prinosima od aktivnosti posrednika što je drugačije od drugih investitora. U skladu s tim, ta izloženost upućuje na to da je sponzor glavni ulagač te dakle sponzor zaključuje da kontrolira posrednika. Obaveza sponzora je da djeluje u najboljem interesu svih investitora, ne spriječava sponzora od toga da bude glavni ulagač.

Odnos s drugim strankama

- B73. Prilikom procjene kontrole investitor mora razmotriti prirodu njegovog odnosa a drugim strankama i da li te druge stranke djeluju u ime investitora (npr. oni su 'de facto agenti'). Određenje da li druge stranke djeluju kao de facto agenti zahtjeva prosudbu, promatrajući ne samo prirodu veze nego i kako te stranke djeluju između njih i s investitorom.
- B74. Takav odnos ne treba uključivati u ugovorne odredbe. Stranka je de facto agent kad investitor ima, ili oni koji usmjeravaju aktivnosti investitora imaju, sposobnost usmjerenja te stranke da djeluje u ime investitora. U ovim okolnostima, investitor će razmotriti prava njegovog de facto agenta na donošenje odluka i njegovu indirektnu izloženost, ili prava, na varijabilne povrate kroz de facto agenta zajedno sa svojom pravima prilikom procjene kontrole nad subjektom u koji je izvršeno ulaganje.
- B75. Slijedeći primjeri su primjeri takvih drugih stranaka koje, po prirodi svog odnosa, mogu djelovati kao de facto agenti za investitora:
- povezane stranke investitora.
 - stranka koja je primila svoj udio u subjektu u koji je izvršeno ulaganje kao doprinos ili zajam od investitora.
 - stranka koja je pristala da neće prodavati, prenijeti ili opteretiti svoj udio u subjektu u koji je izvršeno ulaganje bez prethodnog odobrenja investitora (osim situacija u kojima investitor i druge stranke imaju pravo prethodne suglasnosti i prava su temeljena međusobno dogovorenim uvjetima po volji neovisnih stranaka).
 - stranka koja ne može financirati svoje operacije bez podređene financijske potpore investitora.
 - subjekat u koji je izvršeno ulaganjeza koje je većina članova upravnog tijela ili članovi ključnog menadžmenta isti kao oni kod investitora.
 - stranka koja ima uske poslovne veze s investitorom, kao što je veza između pružatelja profesionalnih usluga i jednog od njegovih značajnijih klijenata.

Kontrola određene imovine

- B76. Investitor mora razmotriti da li tretira dio subjekta u koji je izvršeno ulaganjekao razmatrani zasebni subjekt i, ako jeste, da li kontrolira razmatrani posebni subjekt.
- B77. Investitor mora tretirati dio subjekta u koji je izvršeno ulaganjekao razmatrani zasebni subjekt samo i samo ako su zadovoljeni slijedeći uvjeti:

Specifična imovina subjekta u koji je izvršeno ulaganje (i povezana kreditna povećanja, ako ih ima) su jedini izvor plaćanja specificiranih obaveza, ili specifični drugi udjela u subjektu u koji je izvršeno ulaganje. Stranke osim onih sa sa specifičnim obavezama nemaju prava ili obaveze povezane sa specifičnom imovinom ili s rezidualnim novčanim tokovima te imovine. U biti, niti jedan od prinosaođ specifične imovine ne može biti korište od strane ostalihdjelova subjekta u koji je izvršeno ulaganjei niti jedna od obaveza razmatranog zasebnog subjekta su plative iz imovine

ostalnih dijelovasubjekta u koji je izvršeno ulaganje. Dakle, u biti, sva imovina, obaveze i kapital razmatranog zasebnog subjekta su izdvojeni od cjelinesubjekta u koji je izvršeno ulaganje. Tako je odvojeni subjekt često nazivan 'silos'.

- B78. Kada je zadovoljen uvjet u tački B77., investitor treba identificirati aktivnosti koje značajno utječu na prinose razmatranog zasebnog subjekta i kako su te aktivnosti usmjerene da bi se procjenilo da li ima moć nad tim dijelom subjekta u koji je izvršeno ulaganje. Kada procjenjuje kontrolu razmatranog zasebnog subjekta, investitor treba također razmotriti da li je izložen ili ima prava na različite prinose od svoje uključenosti s razmatranim zasebnim subjektom i sposobnost korištenja svoje moći nad tim dijelom subjekta u koji je izvršeno ulaganje da bi utjecao na iznos investitorovih prinosa.
- B79. Ako investitor kontrolira razmatrani zasebni subjekt investitor treba konsolidirati taj dio subjekta u koji je izvršeno ulaganje. U tom slučaju, druge stranke isključuju taj dio subjekta u koji je izvršeno ulaganjekada procjenjuju kontrolu, i konsolidaciju, subjekta u koji je izvršeno ulaganje.

Kontinuirana procjena

- B80. Investitor treba ponovno procjeniti da li kontrolira subjekt u koji je izvršeno ulaganje ako činjenice i okolnosti upućuju na to da ima promjena na jednom ili više elemenata kontrole navedenih u tački 7.
- B81. Ako postoji promjena u tome kako moć nad subjektom u koji je izvršeno ulaganjemože biti upotrebljena, takva promjena mora biti reflektirana na to kako investitor procjenjuje svoju moć nad subjektom u koji je izvršeno ulaganje. Na primjer, promjene na pravima odlučivanja mogu značiti da relevantne aktivnosti nisu više usmjerene preko glasačkih prava, ali umjesto drugih sporazuma, kao što su ugovori, daju drugoj stranci ili strankama trenutnu sposobnost usmjerenja relevantnih aktivnosti.
- B82. Događaj može uzrokovati da investitor dobije ili izgubi moći nad subjektom u koji je izvršeno ulaganjebez da je investitor upleten u taj događaj. Na primjer, investitor može zadobiti moć nad subjektom u koji je izvršeno ulaganjezato što su prava odlučivanja u posjedu druge stranke ili stranaka, a koje su prethodno spriječile investitora od kontroliranja subjekat u koji je izvršeno ulaganje, zastarjela.
- B83. Investitor također razmatra promjene koje utječu na njegovu izloženost, ili prava, na različite prinose od njegove uključenosti u subjekat u koji je izvršeno ulaganje. Na primjer, investitor koji ima moć nad subjektom u koji je izvršeno ulaganje može izgubiti kontrolu nad subjektom u koji je izvršeno ulaganjeako investitor prestane biti primatelj prinosa ili biti izložen obvezama, zato što bi investitor zakazao kod zadovoljenja tačke 7.(b) (npr. ako je ugovor o naknadama za izvođenjeraskinut).
- B84. Investitor treba razmotriti da li su se njegove procjene da djeluje kao agent ili glavni investitor promjenile. Promjene u cjelokupnom odnosu između investitora i drugih stranaka mogu značiti da investitor više ne djeluje kao agent, iako je prethodno djelovao kao agent, i obrnuto. Na primjer, ako se promjene na prava investitora, ili drugih stranaka, dogode, investitor će ponovno razmotriti svoj status kao agenta ili glavnog ulagača.

B85. Početna procjena kontrole investitora ili njegovog statusa kao posrednika ili glavnog ulagača neće se promijeniti jednostavno zbog promjena u tržišnim uvjetima (npr. promjena u povratima subjekta u koji je izvršeno ulaganje u uvjetovane uvjetima na tržištu), osim ako promjena u tržišnim uvjetima promjeni jedan ili više od tri kontrolna elementa navedena u tački 7. Ili se promjeni sveukupni odnos između glavnog ulagača i agenta.

Određenje da li je subjekt investicijski subjekt

B85.A Subjekt treba razmatrati sve činjenice i okolnosti kada procjenjuje da li je investicijski subjekt, uključujući njegovu svrhu i dizajn. Subjekt koji posjeduje tri elementa definicije investicijskog subjekta navedenih u tački 27. je ulagački subjekt. Tačke B85.B–B85.M opisuju elemente definicije detaljnije.

Poslovna svrha

B85.B Definicija investicijskog subjekta zahtjeva da svrha subjekta bude ulaganje jedino za porast vrijednosti kapitala, ulagačke prihode (kao što su dividende, kamate ili prihodi od najma), ili oboje. Dokumenti koji upućuju koji su ciljevi ulaganja subjekta, kao što su memorandum o namjeri ulaganja, publikacije objavljene od strane subjekta i druge korporativne ili partnerske dokumente, će tipično pružiti dokaze o svrsi poslovanja investicijskog subjekta. Daljnji dokazi mogu uključivati način na koji se subjekt predstavlja drugim strankama (kao što su potencijalni investitori ili potencijalni subjekti u koje će se vršiti ulaganje); na primjer, subjekt može predstaviti svoj posao kao pružanje srednjoročnih investicija za kapitalnu dobit. Suprotno, subjekt koji se predstavlja kao investitor čiji ciljevi su zajednički razvoj, proizvodnja ili prodaja proizvodi s njegovim subjektom u koji je izvršeno ulaganjeima poslovnu svrhu koja je nedosljedna poslovnoj svrsi investicijskog subjekta, zato jer će subjekt zaraditi prinose od razvoja, proizvodnje ili prodajnih aktivnosti kao i od investicija. (vidjeti tačke B85.I).

B85.C Investicijski subjekt može pružati usluge povezane s investicijama (npr. usluge investicijskog savjetovanja, investicijski menadžment, investicijska podrška i administrativne usluge), bilo izravno ili kroz zavisnog društva, trećim strankama jednako kao i svojim investitorima, iako su te aktivnosti znatne za subjekt, pod uvjetom da subjekt nastavlja zadovoljavati definiciju investicijskog subjekta.

B85.D Investicijski subjekt može također sudjelovati u slijedećim investicijski povezanim aktivnostima, ili direktno ili kroz zavisno društvo, ako su ove aktivnosti poduzete da bi se maksimirao ulagački prinos (kapitalna dobit ili investicijski prihod) od subjekta u koji je izvršeno ulaganje i ne predstavljaju odvojene podređene poslovne aktivnosti ili odvojene podređene izvore prihoda investicijskog subjekta:

- (a) pružanje menadžment usluga i stratejskih savjeta subjektu u koji je izvršeno ulaganje; i
- (b) pružanje financijske potpore subjektu u koji je izvršeno ulaganje, kao što je zajam, angažiranje kapitala ili garancija.

B85.E Ako investicijski subjekt ima zavisno društvo koja nije investicijski subjekt i čija glavna svrha i aktivnosti su pružanje investicijski povezanih usluga ili aktivnosti koje povezuju s ulagačkim aktivnostima investicijskog subjekta, kao

one opisane u tačkama B85.C–B85.D, subjektu ili drugim strankama, konsolidirati će se zavisno društvo u skladu sa tačkom 32. Ako je zavisno društvo koja pruža investicijske i povezane usluge ili aktivnosti sama po sebi investicijski subjekt, matrica investicijskog subjekta mora vrednovati tozavisno društvo po fer vrijednosti kroz profit ili gubitak u skladu s tačkom 31.

Izlazne strategije

- B85.F Planovi investicijskog subjekta također pružaju dokaz njegove poslovne svrhe. Jedna značajka koja razlikuje investicijski subjekt od drugih subjekata je ta da investicijski subjekt ne planira držati neodređeno svoje investicije; drži ih u ograničenom vremenskom period. Zato što vlasnička ulaganja i ulaganja u nefinancijsku imovinu imaju potencijal da se posjeduju neograničeno, investicijski subjekt treba imati izlaznu strategiju koja dokumentira kako subjekt planira napustiti kapitalnu dobit u biti iz svih njegovih vlasničkih instrumenata i ulaganja u nefinancijsku imovinu. Investicijski subjekt treba također imati izlaznu strategiju za bilo koji dužnički instrument koji imaju potencijal da se posjeduju neograničeno, na primjer trajna dužnička ulaganja. Subjekt ne treba dokumentirati posebne izlazne strategije za svaku pojedinačnu investiciju, ali treba identificirati različite potencijalne strategije za različite tipove ili portfolije ulaganja, uključujući suštinski vremenski okvir za izlaz iz investicija. Izlazni mehanizmi koji su samo pokrenuti radi zadanih događaja, kao raskid ugovora ili neizvršenje, ne smatraju se izlaznim strategijama za svrhu ove procjene.
- B85.G Izlazne strategije mogu se razlikovati ovisno od vrste ulaganja. Za ulaganja u private vlasničke vrijednosne papire, primjeri izlaznih strategija uključuju početnu javnu ponudu, privatni plasman, trgovinska prodaja biznisa, distribucija (investitorima) vlasničkih udjela u subjektu u koji je izvršeno ulaganje ili prodaje imovine (uključujući prodaju imovine subjekta u koji je izvršeno ulaganje nakon čega slijedi likvidacija subjekta). Za vlasničke instrumente kojima se trguje na javnom tržištu, primjeri izlaznih strategija uključuju prodaju investicija u privatnom palamanu ili na javnom tržištu. Za investicije u nekretnine, primjer izlazne strategije uključuje prodaju nekretnina preko specijaliziranih vlasničkih trgovaca ili na otvorenom tržištu.
- B85.H Investicijski subjekt može imati ulaganje u drugom investicijskom subjektu koji je formiran u povezanosti s entitetom za legalne, regulatorne, porezne ili slične poslovne razloge. U ovom slučaju, investitor investicijskog subjekta ne treba imati izlaznu strategiju za tu investiciju, pod uvjetom da investicijski subjekt subjekta u koji je izvršeno ulaganje ima prikladnu izlaznu strategiju za svoja ulaganja.

Zarada od investicija

- B85.I Subjekt ne investira isključivo za kapitalne dobitke, prihode od ulaganja, ili oboje, ako subjekt ili drugi član grupe koja sadrži subjekt (npr. grupa koja je kontrolirana od strane matice subjekta koji investira) dobija, ili ima za cilj dobiti, druge koristi od investicija subjekta koje nisu dostupne drugim strankama koje nisu povezane s subjektom u koji je izvršeno ulaganje. Takve koristi uključuju:
- (a) stjecanje, korištenjem, razmjena ili iskorištavanja procesa, imovine ili tehnologije subjekta u koji je izvršeno ulaganje. Ovo uključuje subjekt ili drugog člana grupe koji imaju neproporcionalna, ili ekskluzivna, prava

da na stjecanje imovine, tehnologije, proizvoda ili usluga bilo kojeg subjekta u koji je izvršeno ulaganje; na primjer, imajući u posjedu opciju za kupovinu imovinesubjekta u koji je izvršeno ulaganje ako se razvoj imovine smatra uspješnim.

- (b) zajednički aranžmani (kako je definirano u MSFI 11) ili drugi sporazumi između subjekta ili drugih članova grupe i subjekta u koji je izvršeno ulaganje da razvija, proizvodi, trguje ili obezbjeđi proizvode i usluge;
- (c) financijske garancije ili imovina obezbjeđena od strane subjekta u koji je izvršeno ulaganje da služi kao zalog za aranžmane posuđivanja subjekta ili članova druge grupe (međutim, investicijski subjekt biti će i dalje u mogućnosti koristiti investicije u subjektu u koji je izvršeno ulaganje kao zalog za bilo koji od svojih zajmova);
- (d) opcija u posjedu povezane stranke subjekta za kupovinu, od tog subjekta ili drugog člana grupe, vlasničkog udjela u subjektu u koji je izvršeno ulaganje od tog subjekta;
- (e) osim opisanog u tački B85.J, transakcije između subjekta ili drugog člana grupe i subjekta u koji je izvršeno ulaganje koje:
 - (i) su u uvjetima koji su nedostupni subjektima koji nisu povezane stranke bilo subjekta, drugog člana grupe ili subjekta u koji je izvršeno ulaganje;
 - (ii) nisu po fer vrijednosti; ili
 - (iii) predstavljaju znatan dio subjekta u koji je izvršeno ulaganje ili poslovne aktivnosti subjekta, uključujući poslovne aktivnosti drugih članova grupe.

B85.J Investicijski subjekt može imati strategiju da investira u više od jedno subjekta u koji se vrši ulaganje istoj industriji, tržištu ili geografskom području da bi imao korist od sinergija koje povećavaju kapitalnu vrijednost i prihode investicija od tih subjekta u koje se vrši ulaganje. Bez obzira na tačku B85.I(e), subjekt nije izuzet da bi bio klasificiran kao investicijski subjekt samo zato što takvi subjekti u koje se vrši ulaganje trguju jedni s drugima.

Mjerenje fer vrijednosti

B85.K Bitan element definicije investicijskog subjekta je da mjeri i ocjenjuje performance od svih bitnih investicija na temelju fer vrijednosti, zato što korištenje fer vrijednosti rezultira relevantnijim informacijama nego, na primjer, konsolidiranje zavisnog društva ili korištenje metode udjela za svoje interese u pridružena društva ili zajedničke poduhvate. Kako bi se pokazalo da li ispunjava ovaj element definicije, investicijski subjekt:

- (a) osigurava investitore s informacijama o fer vrijednosti i vrednuje gotovo sve svoje investicije po fer vrijednosti u svojim financijskim izvještajima kada god je fer vrijednost zahtjevana ili dopuštena u skladu s MSFIjevima; i
- (b) izvještava informacije o fer vrijednosti interno osoblju ključnog menadžmenta (kako je definirano u MRS 24), koji koristi fer vrijednost

kao primarno vrednovanje da se ocjene performance od gotovo svih bitnih investicija i da donese investicijske odluke.

- B85.L Kako bi se zadovoljili zahtjevi u tački B85.K(a), investicijski subjekt će:
- izabrati da izvještava za bilo koje investicijsko vlasništvo koristeći model fer vrijednosti iz MRS 40 *Ulaganja u nekretnine*;
 - izabrati izuzeće od korištenja metode udjela iz MRS 28 za pridružena društva i zajednička ulaganja; i
 - vrednovanje financijske imovine po fer vrijednosti koristeći zahtjeve iz MSFI 9.
- B85.M Investicijski subjekt može imati neke nefinancijske imovine, kao što je nekretnina glavnog ureda i povezane opreme i može imati financijskih obveza. Element vrednovanja na osnovu fer vrijednosti u definiciji ulagačkog subjekta u tački 27.(c) odnosi se na ulaganja investicijskog subjekta. U skladu s tim, investicijski subjekt ne treba vrednovati svoju nefinancijsku imovinu ili obveze po fer vrijednosti.

Tipične karakteristike investicijskog subjekta

- B85.N Pri utvrđivanju da li zadovoljava definiciju investicijskog subjekta, subjekt treba razmotriti da li prikazuje tipične karakteristike istog (vidjeti tačku 28.). Odsustvo jednog ili više ovih tipičnih karakteristika ne mora nužno diskvalificirati subjekt da bude klasificiran kao investicijski subjekt ali upućuje da je dodatna prosudba zahtjevana pri određenju da li je subjekt investicijski subjekt.

Više od jednog ulaganja

- B85.O Investicijski subjekt obično posjeduje nekoliko ulaganja da diverzificira rizik i maksimizira prinose. Subjekt može posjedovati portfoliju investicija direktno ili indirektno, na primjer da posjeduje jedano ulaganje u drugom investicijskom subjektu koji sam posjeduje nekoliko ulaganja.
- B85.P Možda će postojati situacije u kojima subjekt posjeduje samo jednu investiciju. Međutim, posjedujući jednu investiciju ne sprječava nužno subjekt od zadovoljenja definicije investicijskog subjekta. Na primjer, investicijski subjekt može posjedovati samo jedno ulaganje kada subjekt:
- je u svom uzlaznom razdoblju i nema još identificirane prikladne investicije i stoga, nije još izvršio svoj investicijski plan za stjecanje više investicija;
 - nije još stekao druge investicije da zamijeni one koje je ustupio;
 - je utemeljen da bi privukao sredstva investitora da ulažu u jednu investiciju kada je ta investicija van dometa pojedinačnih investitora (npr. kada je zahtjevani minimum ulaganja previsok za pojedinačnog investitora); ili
 - je u procesu likvidacije.

Više od jednog investitora

- B85.Q Tipično, investicijski subjekt bi imao nekoliko investitora koji bi udruživali svoja sredstva da steknu pristup upravljanja ulaganjem i investicijskih prilika kojima možda ne bi imali pristup pojedinačno. Postojanje više investitora učinit će manje

vjerojatnim da subjekt, ili drugi članovi grupa koji čine subjekt, da će prikupiti duge koristi osim kapitalnih dobitak ili investicijski prihod (vidjeti tačku B85.I).

B85.R Alternativno, investicijski subjekt može biti formiran od strane, ili za, jednog investitora što predstavlja ili podržava interese šire grupe investitora (npr. mirovinski fond, investicijski državni fond ili porodični trust).

B85.S Također može biti razdoblja kad subjekt privremeno ima jednog investitora. Na primjer, investicijski subjekt može imati jednog investitora kada je subjekt:

- (a) u početno razdoblju davanja svojih ponuda, koje nije još isteklo i subjekt aktivno identificira podobne investitore;
- (b) nije još identificirao podobnog investitora da zamjeni vlasničke udjele koji su bili otkupljeni; ili
- (c) je u postupku likvidacije.

Nepovezani investitori

B85.T Tipično, investicijski subjekt ima nekoliko investitora koji nisu povezane stranke (kako je definirano u MRS 24) subjekta ili drugih članova grupe koja čini subjekta. Postojanje nepovezanih investitora učiniti će manje vjerojatnim da će subjekt, ili drugi članovi grupa koja čini subjekt, prikupiti koristi osim kapitalnih dobitaka ili investicijskih prihoda.(vidjeti tačkuB85.I).

B85.U Međutim, subjekt se može još kvalificirati kao investicijski subjekt iako su njegovi investitori povezani s subjektom. Na primjer, investicijski subjekt može postaviti odvojeni 'paralelni' fond za grupu svojih zaposlnika (kao što je osoblje ključnog menadžmenta) ili druge povezane stranke investitora, što odražava investicije subjektovog glavnog investicijskog fonda. Ovaj 'paralelni' fond može se kvalificirati kao ulaganje u subjekt iako su sve stranke investitora povezane.

Vlasnički udjeli

B85.V Investicijski subjekt je tipičnon, ali nije zahtjevano da bude, odvojen zakonski subjekt. Vlasnički udjeli u investiciskom subjektu su tipično u obliku vlasničkih i sličnih insrtrumenata (npr. partnerski udjeli), na što se pripisuju proporcionalni udjeli neto vrijednosti imovine investicijskog subjekta. Međutim, posjedujući različite vrste investiotra, neki od kojih imaju prava samo na specifična ulaganja ili grupe ulaganja ili koji imaju različite proporcijske udjele neto imovine, ne sprječavaju subjekt od toga da bude investicijski subjekt.

B85.W Osim toga, subjekt ima značajan vlasnički udio u obliku duga koji, u skladu s drugim primjenivim MSFIa, ne zadovoljava definiciju vlasništva, može se još uvijek kvalificirati kao investicijski subjekt, pod uvjetom da su nositelji duga izloženi različitim povratima od promjena u fer vrijednosti neto imovine subjekta.

Računovodstveni zahtjevi

Postupci konsolidacije

- B86. Konsolidirani financijski izvještaji:
- (a) kombiniraju se kao stavke imovine, obaveza, kapitala, prihoda, rashode i novčanih tokova matice sa onima od njenih zavisnih društava.
 - (b) saldiraju se (eliminiraju) knjigovodstevni iznos ulaganja matice u svakom zavisnom društvu te udio kapitala matice u svakom zavisnom društvu (MSFI 3 objašnjava kako izvještavati bilo koji povezani goodwill).
 - (c) eliminirati u cjelosti međugrupnu imovinu i obaveze, kapital, prihode, rashode i novčane tokove povezane s transakcijama između subjekata u grupi (profiti ili gubitci proizašli iz međugrupnih transakcija koji su priznati u imovini, kao zalihe i osnovna sredstva, su u cijelosti eliminirana). Međugrupni gubitci mogu upućivati na umanjenje vrijenosti koje zahtjeva priznavanje u konsolidiranim financijskim izvještajima. MRS 12 *Porezi na dobit* odnosi se na privremene razlike koje proizlaze iz eliminacije profita i gubitaka proizišlih iz unutargrupnih transakcija.

Jednoobrazne računovodstvene politike

- B87. Ako član grupe koristi računovodstvene politike osim onih usvojenih u konsolidiranim financijskim izvještajima za slične transakcije i događaji u sličnim okolnostima, odgovarajuće prilagodbe su napravljene na financijskim izvještajima članova grupe u pripremi konsolidiranih financijskih izvještaja kako bi se osigurala usklađenost s računovodstvenim politikama grupe.

Vrednovanje

- B88. Subjekt uključuje prihode i rashodezavisnih društava u svojim konsolidiranim financijskim izvještajima od datuma dobijanja kontrole do datuma kada prestaje kontrola nad zavisnim društvom. Prihodi i rashodi zavisnih društava su temeljeni na iznosima imovine i obveza priznatim u konsolidiranim financijskim izvještajima na datum stjecanja. Na primjer, trošak amortizacije materijalne imovine priznat u konsolidiranim financijskim izvještajima o sveobuhvatnoj dobiti nakon datuma stjecanja je temeljen na fer vrijednostima povezane amortizacije imovine u konsolidiranim financijskim izvještajima na datum stjecanja.

Potencijalna glasačka prava

- B89. Kada potencijalna glasačka prava, ili drugi drugi derivati koji sadrže potencijalna glasačka prava, postoje, proporcija profita ili gubitka i promjena na kapitalu alocira se na maticu i manjinaski interes u pripremi konsolidiranih financijskih izvještaja je određen jedino na temelju postojećeg vlasničkog udjela i ne odražava moguće korištenje ili konverziju potencijalnih glasačkih prava i drugih derivata, osim ako tačka B90. nalaže.

- B90. U nekim okolnostima subjekt ima, u biti, postojeći vlasnički interes kao rezultat transakcija koje trenutno daju pristup subjektu na prinose povezane s vlasničkim udjelom. U takvim okolnostima, proporcija alocirana na maticu i manjinski udjeli u pripremi konsolidiranih financijskih izvještaja je određena uzimajući u obzir mogući korištenje tih potencijalnih glasačkih prava i drugih derivata koji ternutačni daju pristu prinosima.
- B91. MSFI 9 se ne odnosi na udjele u zavisnim društvima koji su konsolidirani. Kada instrumenti koji sadrže potencijalna glasačka prava u suštini daju pristup prinosima povezanim s vlasničkim udjelima u zavisnim društvima, instrumenti ne podliježu zahtjevima MSFI 9. U svim drugim slučajevima, instrumenti koji sadrže potencijalna glasačka prava u zavisnim društvima se iskazuju u skladu s MSFI 9.

Datum izvještavanja

- B92. Financijski izvještaji matice i zavisnih društava korišteni u pripremi konsolidiranih financijskih izvještaja moraju imati isti datum izvještavanja. Kada je datum završetka izvještajnog razdoblja matice različit od onoga zavisnog društva, zavisno društvo priprema, za svrhu konsolidacije, dodatne financijske informacijekoje su istog datuma kao i financijski izvještaji matice da bi omogućili matici da pripremi konsolidirane financijske izvještje zavisnog društva, osim ako to nije izvedivo.
- B93. Ako je to neizvedivo učiniti, matica će konsolidirati financijske izvještje zavisnog društva koristeći najnovije financijske izvještaje zavisnog društvausklađene za efekte značajnih transakcija ili događaja koji se desili između datuma tih financijskih izvještaja i datuma konsolidiranih financijskih izvještaja. U bilo kojem slučaju, razlika između datuma financijskih izvještaja zavisnih društavai konsolidiranih financijskih izvještaja ne smije bitiveća od tri mjesec, a dužina izvještajnog perioda i drugih razlika između datuma financijskih izvještaja trebaju biti isti od razdoblja do razdoblja.

Manjinski udio

- B94. Subjekt treba priznati profit ili gubitak i svaku drugu komponentu sveobuhvatne dobiti odvojeno na dio koji pripada vlasnicima matice i manjinskim udjelima. Subjekt također treba priznati ukupnu sveobuhvatnu dobit vlasnicima i manjinskim interesima čak i ako ovo rezultira na način da manjinski interesi imaju deficitni saldo.
- B95. Ako zavisno društvo ima izvanredne kumulativne povlaštene dionice koje su klasificirane kao vlasništvo i u posjedu su manjinskih udjela, subjekt mora izračunati njegov udio u profitu ili gubitku nakon prilagođavanja dividend na takvim udjelima, bez obzira da li su ili ne takve dividend bile objavljene.

Promjene u udjelu koji su u posjedu manjinskih interesa

- B96. Kada se promjeni udio u kapitalu koji je u posjedu manjinskih interes, subjekt treba prilagoditi knjigovodstvenu vrijednost kontrolirajućih i manjinskih udjela da reflektuje promjene u svojim relativnim udjelima u zavisno društvo. Subjekt treba prepoznati direktno u kapitalu bilo kakvu razliku između iznosa po kojemu

su manjinski interesi prilagođeni i fer vrijednost plaćene ili primljene naknade, i pripisati ih vlasnicima matice.

Gubitak kontrole

- B97. Matica može izgubiti kontrolu nad zavisnim društvom u dva ili više sporazuma (transakcija). Međutim, ponekad okolnosti upućuju da višestruki sporazumi trebaju biti smatrati kao jedna transakcija. Prilikom određenja da li smatrati sporazume kao pojedinačne transakcije, matica mora razmotriti sve odredbe i uvijete sporazuma i njihove ekonomske efekte. Jedno ili više od slijedećih upućuju da bi matica trebala smatrati višestruke aranžmane kao pojedinačne transakcije:
- (a) ušli su u isto vrijeme ili razmatraju jedni druge.
 - (b) formiraju jednu transakciju dizajniranu da se postigne cjelokupni komercijalni efekt.
 - (c) pojava jednog aranžmana je ovisna o pojavi najmanje još jednog aranžmana.
 - (d) jedan aranžman promatran zasebno nije ekonomski opravdan, ali je ekonomski opravdan kada se razmatra skupa s drugim aranžmanima. Primjer je otpuštanje dionica po cijeni ispod tržišne i kompenziranje naknadnom prodajom s povećanjem cijena iznad tržištu.
- B98. Ako matica izgubi kontrolu nad zavisnim društvom, treba:
- (a) prestati priznavati:
 - (i) imovinu (uključujući bilo koji goodwill) i obveze zavisnog društva po knjigovodstvenoj vrijednosti na dan gubitka kontrole; i
 - (ii) knjigovodstveni iznos bilo kojeg manjinskog interesa u bivšem zavisnom društvu na dan gubitka kontrole (uključujući bilo koje komponente sveobuhvatne dobiti pripisane njima).
 - (b) priznavati:
 - (i) fer vrijednost primljenih naknada, ako ih ima, od transakcija, događaja ili okolnosti koje rezultiraju gubitkom kontrole;
 - (ii) ako transakcije, događaji ili okolnosti koje rezultiraju gubitkom kontrole uključuju distribuciju udjela zavisnog društva vlasnicima u njihovom svojstvu vlasnika, priznati tu distribucijem udjela; i
 - (iii) bilo koje ulaganje zadržano u bivšem zavisnom društvu po njegovoj fer vrijednosti na dan gubitka kontrole.
 - (c) reklasificirati profit ili gubitak, ili transferirati direktno u zadržanu dobit ako je zahtjevano drugim MSFIa, iznosi priznati u ostaloj sveobuhvatnoj dobiti u odnosu s zavisnim društvom na temelju opisanom u tački B99.
 - (d) priznati sve razlike kao gubitak ili dobitak u dobiti ili gubitku koji se mogu pripisati matici.
- B99. Ako matica izgubi kontrolu nad zavisnim društvom, matica treba izračunati sve vrijednosti prethodno priznate u ostaloj sveobuhvatnoj dobiti u vezi sa zavisnim društvom na temelju kao što bi bilo zahtjevano ako bi matica direktno

ustupila povezanu imovinu i obaveze. Stoga, ako dobitak ili gubitak prethodno priznati u ostaloj sveobuhvatnoj dobiti bi bio reklasificiran kao profit ili gubitak naraspologanju povezane imovine i obveza, matica treba reklasificirati dobit ili gubitak od kapitala u profita ili gubitka (kao reklasifikacijska prilagodba) kada se izgubi kontrola nad zavisnim društvom. Ako će višak prethodno priznate revalorizacije u ostaloj sveobuhvatnoj dobiti biti transferiran direktno u zadržanu dobit iz prodaje imovine, matica treba transferirati višak revalorizacije direktno u zadržanu dobit kada se izgubi kontrola nad zavisnim društvom.

B99.A *[Ova tačka se odnosi na izmjene i dopune koje još nisu na snazi, te stoga nisu uključeni u ovo izdanje.]*

Računovodstvo za promjenu statusa investicijskog subjekta

- B100. Kada subjekt prestane biti investicijski subjekt, treba se primjenivati MSFI 3 na svako zavisno društvo koje je prije vrednovanopo fer vrijednosti kroz profit i gubitak u skladu s tačkom 31. Datum promjene statusa treba smatrati datumom stjecanja. Fer vrijednost zavisnog društva na dan stjecanja predstavljat će prenesena razmatranja prilikom vrednovanja bilo kojeg goodwilla ili dobiti od kupovine po niskim tržišnim cjenama, koja proizlazi iz stjecanja. Sva zavisnadruštva će biti konsolidirana u skladu s tačkama 19.–24. ovog MSFIa od dana promjene statusa.
- B101. Kada subjekt postane investicijski subjekt, treba prestati konsolidirati svojazavisna društva na dan promjene statusa, osim bilo kojeg zavisnog društva koja će se nastaviti konsolidirati u skladu s tačkom 32. Investicijski subjekt treba primjeniti zahtjeve tačka 25. i 26. na onazavisna društava koja prestaje konsolidirati kao da je investicijski subjekt izgubio kontrolu nad zavisnim društvima na taj dan.

Dodatak C

Datum stupanja na snagu i tranzicija

Ovaj dodatak je sastavni dio MSFI-ja i ima isti autoritet kao i drugim dijelovi MSFI.

Datum stupanja na snagu

- C1. Subjekt treba primijeniti ovaj MSFI na godišnja razdoblja koja započinju na dan ili nakon 1. siječnja 2013. Ranija primjena je dopuštena. Ako subjekt primjenjuje ovaj MSFI ranije, objavit će tu činjenicu i primijeniti MSFI 11, MSFI 12, MRS 27 *Odvojeni financijski izvještaji* i MRS 28 (izmjenjen i dopunjen 2011) u isto vrijeme.
- C1.A *Konsolidirani financijski izvještaji, Zajednički aranžmani i Objavljivanja udjela u drugim subjektima: prijelaz smjernice* (Izmjene i dopune MSFI-ja 10, MSFI 11 i MSFI 12), izdane u Junu 2012, izmijenjene tačke C2.-C6. i dodne tačke C2.A-C2.B, C4.A-C4.C, C5.A i C6.A-C6.B. Subjekt će primijeniti te izmjene i dopune za godišnja razdoblja koja počinju na dan ili nakon 1. siječnja 2013. Ako subjekt primijeni MSFI 10 za neko ranije razdoblje, dužan je primjenjivati one dodatke za to ranije razdoblje.
- C1.B *Investicijski fondovi* (Izmjene i dopune MSFI 10, MSFI 12 i MRS 27), izdan u Oktobar 2012. godine, izmijenjene tačke 2., 4., C2.A, C6.A i Dodatak A i dodane tačke 27.-33., B85.A-B85.W, B100.-B101. i C3.A-C3.F, Subjekt će primijeniti te izmjene i dopune za godišnja razdoblja koja počinju na dan ili nakon 1. siječnja 2014., ranija primjena je dopuštena. Ako subjekt primijeni te izmjene i dopune ranije, objavit će tu činjenicu i primjenjivati sve izmjene i dopune sadržane u *Investicijskim fondovima* u isto vrijeme.
- C1.C *[Ovaj tačka se odnosi na izmjene i dopune koje još nisu na snazi, te stoga nisu uključeni u ovom izdanju.]*
- C1.D *Investicijski fondovi: primjena iznimki konsolidacije* (Izmjene i dopune MSFI 10, MSFI 12 i MRS 28), izdan u prosincu 2014., izmijenjene tačke 4., 32., B85.C, B85.E i C2.A i dodane tačke 4.A-4.B. Subjekt će primijeniti te izmjene i dopune za godišnja razdoblja koja počinju na dan ili nakon 1. siječnja 2016. Ranija primjena je dopuštena. Ako subjekt primijeni te izmjene i dopune na neko ranije razdoblje objavit će tu činjenicu.

Tranzicija

- C2. Subjekt treba primjenjivati ovaj MSFI retrospektivno u skladu s MRS 8 *Računovodstvene politike, promjene računovodstvenih procjena i greške*, osim kako je navedeno u tačkama C2.A-C6.
- C2.A Bez obzira na zahtjeve iz tačke 28. MRS 8, kada se prvi put primjenjuje ovaj MSFI i kada se, ako je to kasnije, prvi put primjenjuju njegove izmjene *Investicijski fondovi* i *Investicijski fondovi: primjena iznimki konsolidacije*, subjekt treba samo prezentirati kvantitativne informacije zahtijevane tačkom 28.(f) MRS 8 za godišnja razdoblja koje neposredno prethodi datumu prve primjene ovoga MSFI-ja (u "prethodnom razdoblju"). Subjekt također može prikazivati te podatke za tekuće razdoblje ili za starija usporedna razdoblja, ali se ne zahtijeva da to učini.

- C2.B Za potrebe ovoga MSFI-ja, datum prve primjene je početak godišnjeg izvještajnog razdoblja za koje ovaj MSFI se primjenjuje po prvi put.
- C3. Na datum prve primjene, subjektu nije potrebno napraviti prilagodbe na prethodno izvještavanje za svoj angažman za bilo:
- (a) subjekte koji će biti konsolidirani na taj dan, u skladu s MRS 27 *Konsolidirani i odvojeni financijski izvještaji* SIC-12 *Konsolidacija-subjekti za posebne najmene* i još uvijek su konsolidirani u skladu s ovim MSFI; ili
 - (b) subjekte koji ne bi bili konsolidirani su na taj dan, u skladu s MRS 27 i SIC-12 i nisu konsolidirane u skladu s ovim MSFI.
- C3.A Na datum prve primjene, subjekt treba procijeniti da li je investicijski subjekt na temelju činjenica i okolnosti koje postoje na taj datum. Ako je, na dan prve primjene, subjekt zaključuje da je investicijski subjekt, mora primijeniti zahtjeve iz tačke C3.B-C3.F umjesto tačaka C5.-C5.A.
- C3.B Osim za bilo kojezavisno društvo koje se konsolidira u skladu s tačkom 32. (za koju se tačke C3. i C6. ili tačke C4.-C4.C, ovisno o tome što je relevantno, primjenjuju), investicijsko društvo mora mjeriti svoje ulaganje u svakomzavisnom društvu po fer vrijednosti kroz račun dobiti i gubitka kao da su zahtjevi iz ovog MSFI uvijek bili primjenjivi. Investicijski subjekt je dužan naknadno prilagoditi kako godišnja razdoblja koje neposredno prethodi datumu prve primjene i kapital na početku prethodnog razdoblj za svaku razliku između:
- (a) prethodna knjigovodstvena vrijednost zavisnog društva; i
 - (b) fer vrijednost ulaganja investicijskog subjekta u zavisno društvo.
- Kumulativni iznos svih usklađenja fer vrijednosti prethodno priznate u sklopu ostale sveobuhvatne dobiti se prenosi u zadržanu dobit na početku godišnjeg razdoblja koje neposredno prethodi datumu prve primjene.
- C3.C Prije datuma usvajanja MSFI 13 *Mjerenje Fer Vrijednosti*, investicijsko društvo mora koristiti iznose fer vrijednosti koje su prethodno prijavljene za investitore ili za menadžment, ako se ti iznosi predstavljaju iznos za koji su se mogli zamijeniti investicija između poznatih i spremnih strana u nepristranoj transakciji na dan vrednovanja.
- C3.D Ako je mjerenje ulaganja u zavisno društvo u skladu sa tačkama C3.B-C3.C neizvedivo (kao što je definirano u MRS 8), investicijsko društvo primjenjuje zahtjeve ovog MSFI na početku najranijeg razdoblja za koje primjena tačaka C3.B-C3.C je izvediva, što može biti tekuće razdoblje. Investitor će naknadno prilagoditi godišnje razdoblje koje neposredno prethodi datumu prve primjene, osim ako je početak najranijeg razdoblja za koje primjena ovog paragrafa je izvediva, je tekuće razdoblje. Ako je to slučaj, prilagodba kapitala se priznaje na početku tekućeg razdoblja
- C3.E Ako investicijsko društvo je ustupilo, ili je izgubilo kontrolu, ulaganja u zavisno društvu prije datuma prve primjene ovoga MSFI-ja, investicijski subjekt nije obavezan napraviti prilagodbe na prethodnom izvještaju za tozavisno društvo.
- C3.F Ako subjekt primjenjuje izmjene i dopune za *Investicijskijesubjekt* za razdoblje kasnije nego kada se primjenjuje MSFI 10 prvi put, pozivanje na 'dan prve primjene' u tačkama C3.A-C3.E tumači se kao 'na početku godišnjeg izvještajnog razdoblja za

kojima su izmjene i dopune za *Investicijski subjekt* (Izmjene i dopune MSFI 10, MSFI 12 i MRS 27), koji je objavljen u Oktobru 2012. godine, primjenjuju se po prvi put. ‘

- C4. Ako je, na dan prve primjene, investitor zaključio da će konsolidirati subjekat u koji je izvršeno ulaganje koji nije konsolidiran u skladu s MRS 27 i SIC-12, investitor je trebao:
- (a) ako subjekat u koji se vrši ulaganje je poslovna djelatnost (kao što je definirano u MSFI 3 *Poslovna spajanja*), mjeriti imovinu, obveze i manjinske udjela u taj prethodno nekonsolidirani subjekat u koji je izvršeno ulaganje kao da je bio konsolidiran (i na taj način se primjenjuju računovodstvo poslovnih spajanja u skladu s MSFI 3) od dana kad investitor dobiva kontrolu nad tim društvom, na temelju zahtjeva ovog MSFI. Investitor je dužan uskladiti retroaktivno godišnje razdoblje koje neposredno prethodi datumu prve primjene. Kad je datum kad je kontrolira dobivena je prije početka poreioda koji neposredno prethodi, investitor je dužan priznati, kao usklađenje na kapitalu na početku perioda koji neposredno prethodi, bilo koju razliku između:
 - (i) iznos imovine, obveza i priznatih manjinskih udjela; i
 - (ii) prethodnog knjigovodstveni iznosa sudjelovanja investitora u subjektu u koji je izvršeno ulaganje.
 - (b) ako subjekat u koji se vrši ulaganje nije poslovna djelatnost (kao što je definirano u MSFI 3), mjerenje imovine, obveza i manjinskih udjela u tom prethodno nekonsolidiranom subjektu u koji je izvršeno ulaganje kao da je bio konsolidiran (primjene metode stjecanja kao što je opisano u MSFI 3 ali bez priznavanja goodwilla za izvršeno ulaganje) od datuma kada investitor dobiva kontrolu nad tim subjektom u koji je izvršeno ulaganje, na temelju zahtjeva ovog MSFI. Investitor je dužan uskladiti retroaktivno godišnje razdoblje koje neposredno prethodi datumu prve primjene. Kad je datum kad je kontrola dobiven prije početka perioda koji neposredno prethodi, investitor je dužan priznati, kao usklađenje kapitala na početku perioda koji neposredno prethodi, razlika između:
 - (i) iznos imovine, obveza i priznatih manjinskih udjela; i
 - (ii) prethodnog knjigovodstveni iznos sudjelovanja investitora u subjektu u koji je izvršeno ulaganje.
- C4.A Ako je mjerenje ulaganja u imovinu, obveze i manjinskim udjelima u skladu s tačkom C4.(a) ili (b) neizvedivo (kao što je definirano u MRS-u 8), investitora treba:
- (a) ako subjekat u koji se vrši ulaganja je poslovna djelatnost, primijeniti zahtjeve MSFI 3 od pretpostavljenog datuma stjecanja. Smatrani datumom stjecanja mora biti početak najranijeg razdoblja za koje primjena tačke C4.(a) moguća, što može biti tekuće razdoblje.
 - (b) ako subjekat u koji se vrši ulaganje nije poslovna djelatnost, primijeniti metodu kupnje na način opisan u MSFI 3, ali bez priznavanja goodwilla za ulaganje od pretpostavljenog datuma stjecanja. Smatra se da datum stjecanja mora biti početak najranijeg razdoblja za koje je primjena tačka C4.(b) izvedivo, što može biti tekuće razdoblje.

Investitor je dužan uskladiti retroaktivno godišnje razdoblje koje neposredno prethodi datumu prve primjene, osim ako je početak najranijeg razdoblja za koje primjena ove tačke je izvediva, je tekuće razdoblje. Kada smatrani datum stjecanja je ranije od početka prethodnog razdoblja, investitor je dužan priznati, kao usklađenje kapitala na početku prethodnog razdoblja, razlike između:

- (c) iznos imovine, obveza i priznatih manjinskih udjela; i
- (d) prethodni knjigovodstveni iznos sudjelovanja investitora u subjektu u koji je izvršeno ulaganje.

Ako najranije razdoblje za koje primjena ovog paragrafa je izvediva je tekuće razdoblje, prilagodba na kapitalu priznaju se na početku tekućeg razdoblja.

C4.B Kada investitor primjenjuje tačke C4.-C4.A i datum kada je kontrolira dobivena u skladu s ovim MSFI je kasnije od dana stupanja na snagu MSFI 3 koji jerevidiran u 2008. godini (MSFI 3 (2008)), pozivanje na MSFI 3 u tačkama C4. i C4.A mora biti u MSFI 3 (2008). Ako je dobivena kontrola prije stupanja na snagu MSFI 3 (2008), investitor može se odnositi MSFI 3 (2008) ili MSFI 3 (izdan 2004. godine).

C4.C Kada investitor primjenjuje tačke C4.-C4.A i datum kada je kontrola dobiven je u skladu s ovim MSFI se najkasnije do dana stupanja na snagu MRS-a 27 koji je revidiran 2008 (MRS-a 27 (2008)), investitor će primjenjivati zahtjeve ovog MSFI za sva razdoblja u kojima je subjekat u koji je izvršeno ulaganje naknadno konsolidiran u skladu sa tačkama C4.-C4.A. Ako je dobivena kontrola prije stupanja na snagu MRS 27 (2008), investitor može primjenjivati:

- (a) zahtjevi iz ovog MSFI za sva razdoblja za koja je subjekat u koji je izvršeno ulaganje naknadno konsolidiran u skladu sa tačkama C4.-C4.A; ili
- (b) zahtjevi verzije MRS 27 koji je objavljen u 2003.godini (MRS 27 (2003)) za razdoblja prije datuma stupanja na snagu MRS 27 (2008), a nakon toga su zahtjevi iz ovoga MSFI za naredna razdoblja.

C5. Ako na dan prve primjene, investitor zaključuje da više neće konsolidirati subjekat u koji je izvršeno ulaganje koji je objedinjen u skladu sa MRS27 i SIC-12, investitor će mjeriti svoj interes za ulaganje u iznosu u kojem bi bili izmjereni da su zahtjevi ovog MSFI bilo primjenjivi kada je investitor postao uključeni (ali nisu dobili kontrolu u skladu s ovim MSFI), ili je izgubio kontrolu, u subjektu u koji je izvršeno ulaganje. Investitor je dužan uskladiti retroaktivno godišnje razdoblje neposredno prije datuma prve primjene. Kad je datum kad je investitor postao uključeni u (ali nije dobio kontrolu u skladu s ovim MSFI), ili je izgubio kontrolu, nad subjektom u koji je izvršeno ulaganje je raniji od početka perioda koji neposredno prethodi, investitor je dužan priznati, kao usklađenje kapitala na početku perioda koji neposredno prethodi, razlika između:

- (a) prethodna knjigovodstvena vrijednost imovine, obveza i manjinskim udjelima; i
- (b) priznatog iznosa investitorovog ulaganja u subjekat u koji je izvršeno ulaganje.

C5.A Ako je mjerenje ulaganja u subjekat u koji je izvršeno ulaganje u skladu sa tačkom C5. neizvedivo (kao što je definirano u MRS 8), investitor će se primjenjivati zahtjeve priznatog iznosa investitora ulaganja u zavisno društvo ovog MSFI na početku najranijeg razdoblja za koje primjena tačke C5. je moguća, što

može biti tekuće razdoblje. Investitor je dužan uskladiti retroaktivno godišnje razdoblje koje neposredno prethodi datumu prve primjene, osim ako je početak najranijeg razdoblja za koji primjena ove tačke je izvedia je tekuće razdoblje. Ako je datum kada je investor postalo uključen sa (ali nije dobio kontrolu u skladu s ovim MSFI), ili je izgubio kontrolu, nad subjektom u koji je izvršeno ulaganje je raniji od početka perioda koji neposredno prethodi, investitor je dužan priznati, kao usklađenje kapitala na početku prethodnog razdoblja, razlike između:

- (a) prethodna knjigovodstvena vrijednost imovine, obveza i manjinskim udjelima; i
- (b) priznatog iznosa investitorovog ulaganja u subjekta u koji je izvršeno ulaganje.

Ako najranije razdoblje za koje primjena ove tačke je izvedivo je tekuće razdoblje, prilagodba na glavnica priznaju se na početku tekućeg razdoblja.

C6. Tačke 23., 25., B94. i B96.-B99. su izmjene i dopune MRS 27 izdanog u 2008. godini koji su preneseni u MSFI 10. Osim kada je subjekt primjenjuje tačku C3., ili treba primjenjivati tačke C4.-C5.A, subjekt je dužan primijeniti zahtjeve u tim tačkama kako slijedi:

- (a) Subjekt ne smije prepravljati pripisivanje bilo dobit ili gubitak za izvještajna razdoblja prije nego što primijeni izmjene i dopune iz tačke B94. po prvi put.
- (b) Zahtjevi iz tačaka 23. i B96. za računovodstvu tretman promjena vlasničkih udjela u zavisnom društvu nakon što se kontrola dobije ne odnose se na promjene koje su se dogodile prije nego što subjekt počne primjenjivati ove dodatke za prvi put.
- (c) Subjekt ne smije prepravljati knjigovodstvenu vrijednost ulaganja u bivšem zavisnom društvu, ako je kontrola bila izgubljena prije nego što je primijenio izmjene i dopune u tačkama 25. i B97.-B99. po prvi put. Osim toga, subjekt neće ponovno izračunati nikakvu dobit ili gubitak na gubitak kontrole nad zavisnim društvom koji se dogodio prije nego su se izmjena i dopuna u tačkama 25. i B97.-B99.primjenile prvi put.

Pozivanja na ‘period koji neposredno prethodi’

C6.A Bez obzira na reference na godišnje razdoblje koje neposredno prethode datumu prve primjene (u ‘period koji neposredno prethodi’) u tačkama C3.B-C5.A, subjekt može također predstaviti prilagođene usporedne informacije za bilo koja ranija razdoblja, ali se ne zahtjeva da to učine. Ako subjekt prezentira na sadašnje prilagođene usporedne informacije za bilo koja ranija razdoblja, sve reference na ‘period koji neposredno prethodi’ u tačkama C3.B-C5.Aće se čitati kao ‘najranije prilagođeno usporedno prezentovano razdoblje’

C6.B Ako subjekt prezentira neprilagođene usporedne informacije za bilo koja ranija razdoblja, on mora jasno identificirati informacije koje nisu prilagođene, izjaviti da ih je pripremala je na drugom osnovu, i objasniti na taj osnovi.

Pozivanje na MSFI 9

- C7. Ako subjekt primjenjuje ovaj MSFI, ali još ne primjenjuje MSFI 9, svako pozivanje u ovom MSFI sa MSFI 9 treba čitati kao upućivanje na MRS 39 *Financijski instrumenti: priznavanje i mjerenje*.

Povlačenje ostalih MSFI

- C8. Ovaj MSFI zamjenjuje zahtjeve koji se odnose na financijska izvješća u MRS 27 (izmjenjen i dopunjen 2008.).
- C9. Ovaj MSFI također zamjenjuje SIC-12 *Konsolidacija - subjekti za posebne namjene*.